

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3348/2018. (XI. 12.) AB határozat	a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.534/2016/4. számú ítélete alap- törvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisíté- séről	1940
3349/2018. (XI. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1954
3350/2018. (XI. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1958
3351/2018. (XI. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1961
3352/2018. (XI. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1966
3353/2018. (XI. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1971
3354/2018. (XI. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1975

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3348/2018. (XI. 12.) AB HATÁROZATA

a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.534/2016/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Czine Ágnes* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával, és *dr. Salamon László* és *dr. Stumpf István* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.534/2016/4. számú ítélete alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Balsai Ügyvédi Iroda (1024 Budapest, Margit körút 15–17.) által képviselt gazdasági személy indítványozó (a továbbiakban: indítványozó) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 1.1. Az indítványozó a Fővárosi Törvényszék mint elsőfokú bíróság útján 2016. szeptember 16-án benyújtott, és az Alkotmánybíróságra 2016. október 3-án érkezett indítványában az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kérte a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.534/2016/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseiként a IX. cikk (1) és (2) bekezdéseit jelölte meg.
- [3] 2. Az alkotmányjogi panasz mellékleteként csatolt dokumentumokból az alapüggyel kapcsolatban megállapítható, hogy az indítványozó internetes hírportál kiadója volt. A hírportálon az indítványozó 2015. február 1-jén cikket közölt „Szilvász: Az ügyészek bocsánatot kértek tőlem a koholt vádak miatt!” címmel, amelyet egy, az alapügy felpereséről (a továbbiakban: felperes) készült fényképpel illusztrált. Ezt az illusztrációként használt fényképet a felperesről korábban egy bírósági büntető eljárás során, a Pesti Központi Kerületi Bíróságon, a 2011. április 12–13. napjain megtartott folytatólagos tárgyaláson készítette egy másik hírportál munkatársa, az érintett hozzájárulása nélkül. Akkor a fénykép közzé tétele miatt a felperes személyiségi jogi pert indított a hírportál ellen, amelyet meg is nyert, ugyanis a Fővárosi Törvényszék a 62.P.25.613/2013/7. számú ítéletével, majd a Fővárosi Ítéltábla a 2.Pf.21.202/2014/4/II. számú ítéletével megállapította a képmás védelméhez való joga megsértését, és részére nemvagyoni kártérítést is megítélt, egyúttal magánlevélben történő bocsánatkérésre is kötelezve az érintett hírportált. A kérdéses fényképen a felperes jól felismerhető, a bírósági tárgyalóteremben a vádlottak padján ül öltönyben, mellette az aktatáskája látható, mögötte pedig a sajtó munkatársai fényképeznek. Az indítványozó ezt a jogsértően készített és bemutatott fényképet használta fel a 2015. február 1-jén megjelent cikk illusztrálására. A cikk a felperes egy hetilapnak adott interjút elemzte. A cikk szerint a felperes elmondta, hogy szinte mindegyik ellene indított büntetőügyben előfordult, hogy az ügyészség egyik képviselője elnézést kért tőle, és elmondta, hogy parancsot teljesít. A cikk kitér rá, hogy a felperest a bíróság immár jogerősen felmentette a hivatali visszaélés vádjáról. Ezenkívül a cikk több állítást is idéz a felperestől, így

pl. azt, hogy a korábbi bírósági büntető ügyben az ügyészség a Fidesz segítségére sietett, felmentése azonban az akkori Kormány és a nemzetbiztonsági szervek tisztaságát is mutatja; továbbá, hogy az ügyészség ritkán emel vádat jobboldali politikusokat érintő ügyekben, pedig ő titkosszolgálati miniszterként sok jelentést olvasott ilyen politikusok gyanús ügyeiről; illetve azt az állítását is, hogy őt a perben ártatlanul ítélték el.

- [4] 2.1. A felperes az indítványozó ellen személyhez fűződő jog megsértése miatt pert indított, és kérte, hogy a bíróság állapítsa meg a képmáshoz fűződő személyiségi joga megsértését, az indítványozó eltiltását a további jogsértéstől, kötelezését a fénykép eltávolítására az internetes hírportálról, továbbá az indítványozó kötelezését megfelelő elégtétel adására olyan módon, hogy a felperestől magánlevélben kérjen elnézést, és fizessen meg a részére 500 000 Ft sérelemdíjat, annak kamataival együtt.
- [5] A Fővárosi Törvényszék a 40.P.23/702/2015/4. számú, 2016. január 12-én kelt ítélettel a felperes keresetét alapatlannak találta és elutasította.
- [6] Az ítélet indokolásában a bíróság hivatkozott a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. § (2) bekezdésére, 2:43. § g) pontjára és 2:44. §-ára. Megállapította, hogy a felperes azon büntetőeljárásban, melynek során róla a fénykép készült, jegyzőkönyvbe foglalt módon tiltakozott az ellen, hogy róla a sajtó kép- illetve hangfelvételt nyilvánosságra hozzon. Elemezte a korábban hatályos, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) kapcsolódó 80. § (1) és (2) bekezdéseit, megállapítva, hogy azok alapján a fénykép jogsértő módon keletkezett és került nyilvánosságra. Ugyanakkor a fénykép 2015. február 1-jei felhasználásának megítélését döntően befolyásolja, hogy időközben hatályba lépett a Ptk. A bíróság megállapította, hogy a felperes közszereplő volt a kérdéses büntetőeljárás megindításakor, és annak tartama alatt is, ugyanis 1990-től 2005-ig különböző magas kormányzati és egyéb állami tisztségeket töltött be. A korábbi ügy elnevezés két büntetőeljárásra utalt, melyekben a felperes vádlottként szerepelt. Az ügyek a felperes, mint közszereplő magatartásával foglalkoztak, ezért jelentős közérdekklődés kísérte őket, az eljárások a sajtón keresztül országos nyilvánosság előtt zajlottak. E tekintetben hozott jelentős változást a Ptk. a régi Ptk.-hoz képest: A Ptk. 2:44. §-a szerint „[a] közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja”; a bíróság pedig úgy találta, hogy e rendelkezés alapján méltányolható közérdek szól a felperes időközben már befejeződött büntető ügyével kapcsolatos kérdések nyilvánosság előtti megvitatásához. Méltányolható az is, hogy az erről szóló cikket az indítványozó egy fényképpel kívánta illusztrálni. A bíróság részletesen elemezte a kérdéses fényképet, és azt nem találta öncélúnak, gúnyosnak, bántónak, a felperes emberi méltóságát sértőnek. Kitért arra is, hogy a régi Ptk. hatályban volta alatt valóban töretlen volt a bírói gyakorlat abban, hogy a közszereplőkről is csak a hozzájárulásukkal lehetett képfelvételt készíteni büntetőeljárás során, azonban a Ptk. hatályba lépését követően készített, illetve felhasznált képek esetében már az új szabályozás érvényesül. Ezért az, hogy a bíróság a jelen ügyben a fénykép 2015. február 1-jei felhasználását nem találta jogsértőnek, egyáltalán nem jelenti azt, hogy a fénykép eredeti elkészítése és felhasználása is jogszerű lett volna. A jelen eljárásban csak a fénykép felhasználásának jogszerűségéről kellett döntenie, hiszen azt a felperes sem állította, hogy a fényképet az indítványozó készítette volna. Végül a bíróság azt is figyelembe vette, hogy az indítványozónak tekintettel kellett lennie arra, hogy az illusztrációként választott fénykép eredetileg jogsértő módon keletkezett és került nyilvánosságra. A bíróság szerint azonban a felhasználás időpontjában, 2015. február 1-jén az indítványozó már bízhatott abban, hogy a Ptk. 2:44. §-a alapján e magatartása jogszerűnek fog minősülni. Az indokolás szerint: „[B]ár a felperes jelenleg közszereplőnek már nem tekinthető, az őt ábrázoló kép közszereplői időszakában keletkezett, ráadásul olyan büntetőügy kapcsán, mely a felperes közszereplőként elkövetett magatartását, gyakorolt tetteit vizsgálta, ami kifejezetten a nyilvánosságra tartozik, hiszen az állampolgárokat érinti, életviszonyaikat befolyásol(hat)ja.”
- [7] 2.2. Az elsőfokú ítélet ellen a felperes fellebbezett. A fellebbezés folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla az alkotmányjogi panasszal támadott 7.Pf.20.534/2016/4. számú, 2016. június 24-én kelt ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, megállapította a felperes képmáshoz való jogának megsértését, az indítványozót a további jogsértéstől eltiltotta, kötelezte a fénykép eltávolítására az internetes hírportálról, továbbá kötelezte, hogy a felperestől magánlevélben kérjen elnézést, és fizessen meg a részére 500 000 Ft-ot és annak 2015. február 1-jétől járó késedelmi kamatát.
- [8] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést alaposnak találta, nem értett egyet az elsőfokú bíróság érdemi döntésével, és hangsúlyozta, hogy a jelen ügyben annak van jelentősége, hogy a fénykép készítésekor a büntetőeljárásról

szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: régi Be.) 74/B. § (1) bekezdés első mondata úgy szólt, hogy „a bírósági tárgyalásról a nyilvánosság tájékoztatása érdekében hang- vagy képfelvételt a tanács elnöke engedélyével, a bírósági tárgyaláson jelenlévő személyről – a bíróság tagjain, a jegyzőkönyvvezetőn, az ügyészen és a védőn kívül – csak az érintett hozzájárulásával szabad készíteni.” Ez a szabályozás nem tett különbséget a jelenlévők között közszereplői minőségük szerint, ezért a büntetőeljárásban tartott bírósági tárgyaláson közszereplő személyről is csak a hozzájárulása alapján készíthető hang- vagy képfelvétel. Ezt a konkrét esetben a felperes kifejezetten megtiltotta, emiatt pedig a róla a tárgyalóteremben készült fénykép nyilvánosságra hozatala attól függetlenül jogellenes, hogy a büntetőeljárás a felperes közéleti tevékenységével függött össze. A indokolás szerint „[a] bírósági tárgyalóteremben, nyilvános tárgyaláson, a büntetőeljárás vádlottjaként történő megjelenés nem nyilvános közszereplés, az nem az érintett személy autonóm döntésétől vagy akaratelhatározásától függő megnyilvánulás.” A bíróság azonban megvizsgálta azt is, hogy a sajtónak a szabad tájékoztatáshoz fűződő joga mennyiben korlátozhatta a felperes képmás védelméhez fűződő személyiségi jogát. Az indítványozó e körben hivatkozott két alkotmánybírósági határozatra – a 7/2014. (III. 7.) AB határozatra és a 28/2014. (IX. 29.) AB határozatra –, amelyekre reagálva a Fővárosi Ítéltábla kifejtette: az Alkotmánybíróság a Ptk. 2:44. §-ának vizsgálatakor továbbra is fenntartotta, hogy a közélet szabad vitatását biztosító alapjogok (szólás- és sajtószabadság) korlátja lehet a személyiségvédelem, amely a közhatalmat gyakorlókat és a közszereplő politikusokat is megilleti, ha nem közéleti tevékenységük, hanem magán- és családi életük érintett. A hivatkozott másik AB határozat kapcsán pedig arra mutatott rá a Fővárosi Ítéltábla, hogy a jelen ügyben illusztrációként felhasznált fénykép nem a tudósítás tárgyát képező eseményről – a felperes egy hetilapnak adott interjújáról – készült, hanem egy a felperessel szemben korábban lefolytatott büntetőeljárás során, egy évvel korábban tartott tárgyaláson. Ezért „[a] felperest a tárgyalóteremben a vádlottak padján ábrázoló képfelvétel közzététele öncélú, meghaladja az esemény hű illusztrálásához szükséges tartalmat. Ezért az adott esetben a közszereplő felperes képmás védelméhez fűződő személyiségi joga arányosan korlátozza a sajtó véleménynyilvánításhoz, ezen belül a közéleti eseményekről szóló szabad tájékoztatáshoz való jogát.” A Fővárosi Ítéltábla arra is kitért, hogy az indítványozó az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) két döntésére is hivatkozott álláspontja alátámasztásaként [EJEB, *Österreichischer Rundfunk kontra Ausztria* (35841/02), 2006. december 7.; EJEB, *Verlagsgruppe News GmbH kontra Ausztria* (No. 2) (10520/02), 2006. december 14.], de azok tényállása eltér a most vizsgált ügy tényállásától. Az indokolás ismételt kiemelte, hogy a közszereplő képmása nem szabad felhasználás tárgya, nem lehet felhasználni a közszereplő megnyilvánulásaitól független tartalmak és vélemények illusztrálására, mert az öncélú, nem a tudósítás tartalmához kapcsolódik, és így az ábrázolt személy lejáratását eredményezheti. Ez pedig nem szolgálja a közérdeklődésre számot tartó eseményekről (pl. egy büntetőeljárásról) szóló tudósítást, a valósághű tájékoztatást. A konkrét ügyben az indítványozó egy a felperes ellen folyó több ügyről szóló tudósítás illusztrációjaként használta fel a felperesről évvel korábban, más büntetőeljárásban tartott tárgyaláson, a tárgyalóteremben hozzájárulása nélkül készült képfelvételt. Ez a felhasználás – mivel a fénykép a tartalomhoz nem kapcsolódik – a személyiségi jogok aránytalan sérelmével járt. Nem tette jogszerűvé a fénykép közzétételét az időközben hatályba lépett Ptk. sem. A Fővárosi Ítéltábla ezért az ítélet rendelkező részében foglaltak szerint megváltoztatta az elsőfokú bíróság döntését.

[9] 3. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.534/2016/4. számú ítélete ellen. Előadta, hogy az egyedi ügyben érintett, mivel a bírósági eljárásban alperesként vett részt. Az alkotmányjogi panaszt határidőben adta postára, jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, felülvizsgálati eljárás vagy perújítás pedig nincs folyamatban. A támadott ítélet megsemmisítését azért kérte, mert azt ellentétesnek tartotta az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdéseiben biztosított véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságával. Véleménye szerint a támadott ítélet kizárta, hogy a közéleti szereplőről közhatalmi tevékenységével kapcsolatban indult büntetőeljárás során készített képfelvételt – amennyiben az nem megalázó – az érintett személlyel kapcsolatos közéleti vita során, az ő hozzájárulása nélkül felhasználják.

[10] 3.1. Az alkotmányjogi panasz bemutatta a történeti tényállást és a pertörténetet, idézve az érintett internetes hírportálon megjelent cikk tartalmát és bemutatva az illusztrációként használt fényképet. Ezt követően elemezte az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdéseit, hivatkozva arra, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága kommunikációs alapjogként igen tág: beletartozik, amikor a média közéleti kérdésben bírálatot fogalmaz meg, és az is, amikor a média a jelenkor eseményeiről képi tudósítást ad közre. Az előbbi tekinteti a közéleti véleménynyilvánítást.

nítás jogának, az utóbbit pedig a sajtó szabad tudósításhoz való jogának. Az indítványozó kifejtette, hogy a sajtó – mások emberi méltóságát meg nem sértve – dönthet arról, milyen képi illusztrációt használ fel véleménye, bírálata kifejezéséhez. Ezenkívül a tárgybeli cikkben – értékelése szerint – a jelenkor eseményeiről való szabad tudósításról, társadalmi kérdések nyilvánosság elé tárásáról is szó van, amely a további véleményalkotás előfeltétele. Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott ítélet alaptörvény-ellenesen értelmezte a közügyekre vonatkozó közlés, a nyilvános közéleti szereplés és a közérdeklődésre számot tartó tudósítás fogalmait, és alaptörvény-ellenesen állapította meg, hogy a fénykép közzétételéhez a felperes engedélyére lett volna szükség.

- [11] 3.2. Az indítványozó hivatkozott a 7/2014. (III. 7.) AB határozatra, és ennek kapcsán kiemelte, hogy a politikai véleményszabadság fókuszában elsősorban maguk a közügyek, nem pedig a közszereplők állnak. A közügyekre vonatkozó szólások fokozott védelmet élveznek, ezáltal korlátozhatják az érintettek személyiségi jogait. Az indítványozó álláspontja szerint a közéleti szereplőt a közhatalmi tevékenysége összefüggésében indult büntetőeljárás során a tárgyalóteremben ábrázoló fénykép önmagában is a közügyekre vonatkozó közlés mint a jelenkor eseményeiről való tényszerű, képi tudósítás. Ezért fokozott alkotmányos védelmet élvez, korlátozva a közéleti szereplő személyiségi jogait; egyes kiemelt büntetőeljárások tárgya ugyanis nem vitásan közügynek tekintendő, ezért nyilvánvalóan a közéleti szereplők ilyen eljárásokban való részvétele is közügy. Ilyen közügynek minősül a felperessel szemben folytatott büntetőeljárás is, annak ellenére is, hogy az már befejeződött (az indítványozó szerint hasonlóképpen közügynek minősülnek más, már lejátszódott események is, mint pl. a rendszerváltoztatás, a privatizációs ügyek, híres és közismert bűnügyek). Az alkotmányjogi panasz hangsúlyozza, hogy a közvélemény számára általánosságban is fontos annak feltárása, hogy indokolt-e a közhatalmat gyakorló személyekkel szemben büntetőeljárást lefolytatni, és ezen eljárásoknak mi lett a sorsa.
- [12] Kitér arra is, hogy a közéleti szereplők magánéletének egyes mozzanatait is szorosan kapcsolódhatnak közügygé vált eseményekhez. Közérdekű kérdésekben az érintetteknek el kell fogadniuk, hogy a múltban tanúsított magatartásuk folyamatos nyilvános vizsgálódás tárgyát képezi, ezért a kérdéses fénykép megjelenítése sem hatol be indokolatlanul a közéleti szereplő magánszférájába.
- [13] 3.3. Az indítványozó azzal is érvelt, hogy a Fővárosi Ítéltábla támadott ítélete az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdését sértő módon szűkítette a közérdeklődésre számot tartó tudósítás és szabad tájékoztatás fogalmait. Az ítélet azon érvelése szerint ugyanis, hogy a felperesről korábban készített fénykép nem kapcsolódik a tudósítás tartalmához, öncélú és az érintett lejárataához vezet, a sajtó nem illusztrálhatná pl. archív felvételekkel a jelenkor eseményeiről szóló tudósításait. A cikkek illusztrálásának egyedüli korlátja az indítványozó szerint az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdésében foglalt mások emberi méltóságának megsértése lehet. A bíróság említett jogértelmezése ráadásul a véleménynyilvánítás szabadságát is sérti, adott esetben ugyanis az is véleményként fejez ki, ha egy közéleti szereplőnek a közélet tisztaságával kapcsolatos kijelentései a sajtóban az közéleti szereplőről a bíróságon készített felvétellel jelenik meg, így kérdőjelezve meg az általa mondottak hitelességét.
- [14] 3.4. Az alkotmányjogi panasz felhívta az Alkotmánybíróságot 28/2014. (IX. 29.) AB határozatát is, amikor amellel érvelt, hogy valamely, a jelenkor eseményével kapcsolatban a nyilvánosság figyelme elé került személyről készített képfelvétel ezen eseménnyel összefüggésben általában az érintett engedélye nélkül nyilvánosságra hozható. Ilyenkor a sajtószabadságnak csak az emberi méltóságból fakadó jogok szabnak gátat, vagyis a tudósítás nem lehet öncélú, nem irányulhat a képen szereplő megalázására. Az indítványozó szerint ilyen esetekben a sajtószabadság és a méltóságvédelmen alapuló képmáshoz való jog közötti összeütközést egyedi mérlegeléssel úgy kell feloldani, hogy meg kell vizsgálni, az érintett személy képmásának nyilvánosságra hozatala a közérdeklődésre számot tartó tájékoztatás körébe tartozik-e. „Habár elsősorban a rendes bíróságra tartozó kérdés polgári ügyben, hogy milyen eseményt tekint közszereplésnek, közéleti szereplésnek, milyen felvételt minősít tömegfelvételnél vagy a személyiségi jogokat sértőnek a Ptk. alapján, az értelmezésnél az Alaptörvényre is megfelelően figyelemmel kell lenni. [...] A nyilvános helyen készült, nem sértő, az érintett személyt tárgyilagosan ábrázoló felvétel általában nyilvánosságra hozható engedély nélkül, ha az a közérdeklődésre számot tartó tudósításhoz kapcsolódik, a jelenkor eseményeiről való szabad tájékoztatásához kötődik” (28/2014. (IX. 29.) AB határozat, Indokolás [44]).
- [15] Az indítványozó szerint a vizsgált ügyben a bíróság a fent írtakkal ellentétesen, alaptörvény-ellenes módon értelmezte a Ptk. 2:44. §-át, amikor a fénykép nyilvánosságra hozatalát a felperes engedélyéhez kötötte. Az alaptörvény-konform jogértelmezés – figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkére is – az indítványozó szerint kizárólag

az lehet, hogy a közéleti szereplőről a közhatalmi tevékenységével kapcsolatban indult büntetőeljárás során készített képfelvétel (amennyiben az nem megalázó) az érintett személy hozzájárulása nélkül is felhasználható.

- [16] 3.5. Az indítványozó kitért a büntetőbírószági tárgyaláson készült és nyilvánosságra hozott fénykép, valamint az ártatlanság védelme [Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdés] összefüggésére is. A témakör kapcsán az EJEB esetjogát idézte, hivatkozással arra, hogy a nemzetközi szerződések által biztosított jogvédelemnél semmiképpen nem lehet alacsonyabb az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem. A fent írt két EJEB döntéssel azt kívánta alátámasztani az indítványozó, hogy korábbi büntetőeljárás során készített felvételt is közölhet a média, továbbá, hogy nem lehet közéleti szereplők képmásának közzétételét általános jelleggel megtiltani még büntetőeljárásról szóló tudósítások esetében sem; rámutatva ugyanakkor arra is, hogy a felperesről készített fényképről önmagában egyébként sem lehet megállapítani, hogy az pontosan mikor, melyik büntetőeljárás tárgyalásán készült. Mindezekből az alkotmányjogi panasz szerint az a konklúzió vonható le, hogy nem annak van perdöntő jelentősége, hogy a kérdéses fénykép hol készült, hanem annak, hogy az a tudósítás tartalmát jelentő közüggel összefüggésbe hozható-e. Ezért kérte az Alkotmánybíróságtól a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.534/2016/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.

II.

- [17] Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„IX. cikk (1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.

(2) Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit.

[...]

(4) A véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére.”

„28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

III.

- [18] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése előírja, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt dönteni kell annak befogadásáról. A panaszt akkor lehet befogadni, ha az megfelel a törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek, különösen az Abtv. 26–27. és 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezekon kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak.
- [19] Az Alkotmánybíróság tanácsa megvizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai és tartalmi követelményeinek eleget tesz-e, és 2018. február 20-án az indítvány befogadásáról döntött. Az Abtv. 29. §-a szerinti alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként értékelte az ügyben azt, hogy az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdéseiben foglalt véleménynyilvánítás és sajtó szabadsága, valamint a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás kiterjed-e arra, hogy az indítványozó az érintett internetes hírportálon megjelent, fent hivatkozott cikket a jogvita tárgyát képező fényképpel illusztrálja, vagy pedig e cselekménye a felperes emberi méltósághoz való jogából levezethető képmáshoz való személyiségi jogának a megsértését jelenti.

IV.

- [20] Az alkotmányjogi panasz megalapozott.

- [21] 1. A 25/2013. (X. 4.) AB határozat indokolásának [49] bekezdése értelmében az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasz alapján folytatott eljárásokban elsősorban jogvédelmi szerepe van, mert az Abtv. 26–27. §-ok

rendelkezései értelmében az a feladata, hogy az Alaptörvényben biztosított alkotmányos alapjogoknak ténylegesen érvényt szerezzen. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja {megegyezett: 9/2015. (IV. 23.) AB határozat, Indokolás [27]–[28]; 19/2016. (X. 28.) AB határozat, Indokolás [28]}. Az Alkotmánybíróság a 3/2015. (II. 2.) AB határozatban hangsúlyozta, hogy „[a]z Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvénynek ez a rendelkezése a bíróságok számára alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy ítélező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék [...]. Ebből a kötelezettségből következik, hogy a bíróságnak a jogszabályok adta értelmezési mozgástér keretein belül azonosítania kell az elé kerülő ügy alapjogi vonatkozásait, és a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmeznie. A bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény. Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes” (Indokolás [17]–[18]).

- [22] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában arra hivatkozott, hogy a Fővárosi Ítélet tábla 7.Pf.20.534/2016/4. számú ítélete azért sérti az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdéseiben biztosított véleménynyilvánítás és sajtó szabadságát, mert kizárta, hogy a közéleti szereplőről annak közhatalmi tevékenysége kapcsán indult büntetőeljárás során készített képfelvételt közéleti vita során, az érintett hozzájárulása nélkül fel lehessen használni.
- [23] E kifogás elbírálásához az Alkotmánybíróságnak elsőként azt kell vizsgálnia, hogy az indítványozó által közölt cikk és az annak illusztrálására felhasznált fénykép közérdeklődésre számot tartó eseményről szóló beszámolónak minősíthető-e, kapcsolatos-e közvitával, és így kiterjed-e rá a közügyek vitatását megillető magas szintű alkotmányos védelem. Ezt követően azt is értékelni kellett, hogy a jogvita tárgyát képező fénykép összefüggésben áll-e a cikk szöveges tartalmával, vagy attól függetlenül a felperest önmagában is megalázó helyzetben ábrázolja-e.
- [24] 3. A fenti kérdések megválaszolásához az Alkotmánybíróság áttekintette releváns esetjogát. Legutóbb a 3021/2018. (I. 26.) AB határozat világított rá, hogy „az Alkotmánybíróság az elmúlt években már nemcsak általában foglalkozott a közügyek vitatását szolgáló alapjogok és a közéleti szereplők, közhatalmat gyakorlók személyiségvédelmének ütközésével [lásd különösen a 7/2014. (III. 7.) AB határozatot], hanem több ízben is kifejezetten a sajtószabadság és a képmásvédelem összehangolásának alkotmányos szempontjait vizsgálta” (Indokolás [17]).
- [25] 3.1. A szólásszabadság személyiségvédelmi határainak meghatározásakor az Alkotmánybíróság következetesen annak tulajdonít döntő jelentőséget, hogy közügyek vitájában megfogalmazott álláspont képezi-e a vizsgálat tárgyát; szem előtt tartva ezzel együtt azt is, hogy „[a] közügyek megvitatásának lényegi részét jelentik a közügyek alakítóinak tevékenységét, nézeteit, hitelességét érintő megnyilvánulások. A társadalmi, politikai viták jelentős részben éppen abból állnak, hogy a közélet szereplői, illetve a közvitában – jellemzően a sajtón keresztül – résztvevők egymás elképzeléseit, politikai teljesítményét és azzal összefüggésben egymás személyiségét is bírálják. [...] Annak ellenére tehát, hogy a közéleti véleménynyilvánítás fókuszában maguk a közügyek – nem pedig a közszereplők – állnak, a közügyek alakítóinak személyiségét érintő megnyilvánulások túlnyomó része szükségszerűen és elkerülhetetlenül a politikai véleménynyilvánítás védelmi körébe tartozik. A közügyek vitatásának kiemelkedő alkotmányos jelentősége ezért azzal jár, hogy a közéleti szereplők személyiségének védelmében a szólás- és sajtószabadság szűkebb körű korlátozása felel csak meg az Alaptörvényből levezethető követelményeknek. [...] E követelmények a büntetőjogi felelősségre vonáson túl a polgári jogi jogkövetkezmények tekintetében is irányadók. A kártérítések – az új Ptk. rendszerében:

- sérelemdíjak – alkalmazásának szélesre tárt lehetősége szintén komoly visszatartó erőt jelenthet a közvitában való részvételtől” {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [48]. Hasonlóan: 13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [25]–[27]; 3001/2018. (I. 10.) AB határozat, Indokolás [20]–[25]}.
- [26] Az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdését vizsgálva az Alkotmánybíróság azt is kimondta, hogy „az emberi méltóságból fakadó becsületvédelem, jó hírnév és az állami intézményekbe vetett közbizalom a véleményszabadság és így a közügyeket érintő szólás alkotmányosan igazolható korlátját jelenti. Nyilvánvaló emellett az is, hogy nem a közéleti véleménynyilvánítás szabadságával él, aki a másik személy emberi mivoltában való megalázása érdekében használ súlyosan bántó, vagy sértő kifejezéseket. Ennek megfelelően az emberi státuszt közvetlenül megtestesítő emberi méltóság a közéleti vita szabadságának határvonalát jelöli ki. A közügyeket vitató szólásnak az emberi méltóság e korlátozhatatlan, az emberi státuszt meghatározó lényege előtt kell engednie.” {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [29]}
- [27] 3.2. Közelebbről, a sajtószabadság és a képmásvédelem egymásra tekintettel való mérlegeléséhez irányadó alkotmányos szempontokat az Alkotmánybíróság elsőként a köztéri politikai gyülekezésem szolgálatot teljesítő rendőrök képmáshoz való jogának korlátozottságát kimondó 28/2014. (XI. 29.) AB határozatban fogalmazta meg. Az itt kifejtettek szerint „[m]indaddig, amíg valamely tájékoztatás nem visszaél a sajtószabadság gyakorlásával, az emberi méltóság védelmével összefüggésben a személyiségi jogok sérelmére való hivatkozás ritkán alapozza meg a sajtószabadság gyakorlásának a korlátozását. Valamely jelenkori eseménnyel kapcsolatban a nyilvánosság figyelme elé került személyről készült képmás általában az eseménnyel összefüggésben az engedélyük nélkül nyilvánosságra hozható” (Indokolás [42]). Ezen alkotmánybírósági határozat azt is rögzítette, hogy „[r]endőri bevetés demonstrációkon minden esetben a jelenkor eseményének minősül, még akkor is, ha a rendőrök nem igazi »résztevői« a történesnek. Ezért az arról készült felvétel a képen lévők hozzájárulása nélkül közvetíthető a nyilvánosság felé, kivéve, ha ez a rendőr emberi méltóságának – mint az emberi mivolt benső lényegét feltétlenül megillető védelemnek – sérelmét jelenti; ilyen lehet például a hivatása gyakorlása során megsérült rendőr szenvedésének bemutatása. A jelenkor történéseinek bemutatásához fűződő érdek, mint a fényképfelvétel engedély nélküli nyilvánosságra hozatalának az alkotmányos alapja általában nem érvényesül akkor sem, amikor a képen csak egyetlen egy személy látható. Ilyenkor a sajtószabadság és a méltóságvédelmen alapuló képmáshoz való jog közötti érdekütközést egyedi mérlegeléssel kell feloldani, és azt kell vizsgálni, hogy a személy képmása, ennek a nyilvánosságra hozatala a jelenkor történéseinek bemutatása, illetve a közhatalom gyakorlása szempontjából közérdeklődésre számot tartó tájékoztatás körébe tartozik-e. [...] A nyilvános helyen készült, nem sértő, az érintett személyt tárgyilagosan ábrázoló felvétel általában nyilvánosságra hozható engedély nélkül, ha az a közérdeklődésre számot tartó tudósításhoz kapcsolódik, a jelenkor eseményeiről való szabad tájékoztatásához kötődik” (Indokolás [44]). Az e döntésben foglaltakat megerősítette és a fenntartotta a 16/2016. (X. 20.) AB határozat és a 17/2016. (X. 20.) AB határozat is, egyértelműsítve azt, hogy az Alkotmánybíróság által meghatározott szempontokat nem egyik vagy másik tényállási elem kiemelésével, hanem minden releváns helyzetben a körülményekhez igazodó összetett mérlegeléssel kell figyelembe venni. A 17/2016. (X. 20.) AB határozat Indokolásának [29] bekezdése szerint „[a] bírósági jogalkalmazásnak tehát abban az értelmezési tartományban kell mozognia, amit az Alkotmánybíróság az Alaptörvény IX. cikke tekintetében az Abh.-ban [28/2014. (IX. 29.) AB határozat] kialakított. Nem elegendő, ha a bíróságok az Abh. indokolásának egyes részeit kiemelik, míg az alkotmányos értelmezés más részeinek nem tulajdonítanak jelentőséget.” {Hasonlóan 3021/2018. (I. 26.) AB határozat, Indokolás [20]}. A mérlegelés módját és szempontjait részletezte az Alkotmánybíróság a 3/2017. (II. 25.) AB határozatban is, megismételve, hogy „a bíróságoknak az eléjük vitt jogvita elbírálása során a sajtószabadság megfelelő alkotmányos védelme érdekében a tudósítással érintett helyzet teljességét kell megvizsgálniuk.” (Indokolás [24])
- [28] 3.3. A jelen indítvány elbírálása során figyelembe veendő az is, hogy a most vizsgálandó kérdéshez egyes elemeiben hasonló problémát a közelmúltban vizsgált már az Alkotmánybíróság, a 3313/2017. (XI. 30.) AB határozatban. Abban az ügyben ráadásul az ottani indítványozóról – kitakarás nélkül – egy olyan képet tettek közzé, amelyet az előzetes letartóztatásának fenntartásáról döntő bíróság elé vezetésekor készítettek, és amely őt öltönyben, de bilincsben és vezetősíjjal ábrázolja. Ennek a képnek a büntetőeljárásról beszámoló cikkel együtt történt közzétételét akkor az indítványozó az ártatlanság védelmére hivatkozással kifogásolta, indítványát azonban az Alkotmánybíróság elutasította. A Kúria ezen ügyben vizsgált Pfv.IV.21.840/2015/5. számú ítélete ugyanakkor a most vizsgálandó alkotmányossági probléma kapcsán is releváns érveket fogalmazott meg. A 3313/2017.

(XI. 30.) AB határozat indokolása szerint a Kúria „kiemelte, hogy a sajtószerv helyreigazítás kötelezettsége nélkül, objektív módon tudósíthat valamely büntetőeljárás aktuális állásáról. A Kúria hangsúlyozta, hogy a tudósítással szemben követelmény az, hogy az összhangban álljon az adott eljárás aktuális állásával, és tartsa tiszteltben az ártatlanság vélelmét. [...] Mindezen körülmények figyelembevételével a Kúria a konkrét esetben arra a következtetésre jutott, hogy a közszereplő indítványozónak közszereplői tevékenysége kapcsán vele szemben folytatott büntetőeljárás során az eljárás tárgyától nem lehet eltekinteni, az adott eljárás egyértelműen közérdeklődésre számot tartó olyan esemény volt, amelyről a sajtószervek jogosultak voltak objektív módon beszámolni. Tekintettel arra, hogy a büntetőeljárás tárgya az indítványozó közszereplői minőségéhez kapcsolódott, az arról való tudósítás céljából fénykép készítése és közzététele a Kúria szerint nem minősül az indítványozó képmásával történő visszaélésnek. A jelen esetben képmással való visszaélés a Kúria szerint csak akkor lenne megállapítható, ha a felvétel a tudósítás szöveges tartalmától függetlenül az indítványozó személyét önmagában is megalázó helyzetben ábrázolja. [...] A Kúria hangsúlyozta, hogy a közérdeklődésre számot tartó eseményről való tudósítás joga és lehetősége elsőbbséget élvez az indítványozó képmás védelméhez fűződő jogához képest, figyelemmel arra is, hogy a képmással illusztrált tudósítás az indítványozó közszereplői tevékenységével hozható összefüggésbe.” (Indokolás [14]–[16]) Az indokolás [56] bekezdésében maga az Alkotmánybíróság is megismételte a Kúria ezen érveit, és azokat osztotta.

[29] Mindezek mellett annak is jelentőséget tulajdonított az Alkotmánybíróság, hogy e fenti határozattal elbírált ügyben köztudomású ténynek minősült, hogy az ottani indítványozót előzetes letartóztatásba helyezték, a sajtóban megjelent képi ábrázolás pedig ezt mutatta be (Indokolás [59]). A Kúria itt ismertetett érvelése elmozdulást jelent a korábbi bírói gyakorlattól, amely – ahogy az a jelen alkotmányjogi panaszban támadott Fővárosi Ítélet 7.Pf.20.534/2016/4. számú ítéletében is megjelenik – egyértelműen rögzítette, hogy a bírósági tárgyalóteremben, nyilvános tárgyaláson, a büntetőeljárás vádlottjaként történő megjelenés nem nyilvános közszereplés, ezért ilyen alkalomkor közszereplő személyről is csak a hozzájárulása alapján készíthető hang- vagy képfelvétel.

[30] Végül szükséges megemlíteni a 3021/2018. (I. 26.) AB határozatot is, amelyben az Alkotmánybíróság nem látta indokoltnak felülbírálni az ügyben eljáró bíróságok mérlegelését arról, hogy a perbeli jogi képviselőt ellátó rendőrségi jogtanácsosok képmás védelméhez való joga védelmet érdemel az indítványozók szólás- és sajtószabadsághoz való jogával szemben, amelyet – az ott elbírált konkrét jogvitában – olyan módon kívántak gyakorolni, hogy a tárgyaláson a bíróság tiltó végzése ellenére kép- és hangfelvételt készítettek a jogtanácsosokról, amelyet utóbb, az érintettek hozzájárulása nélkül, egy internetes videó-megosztó portálon közzé is tettek, olvashatóan megjelenítve az érintettek nevét és a perben betöltött képviselői állásukat is. A határozat indokolása szerint: „[a]z Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jelen ügy tényállásában nem szerepel olyan körülmény, amely alapján a bíróságoknak ezt a mérlegelését alkotmányossági szempontból felülbírálna. A korábban kifejtettek szerint nem minősül ilyen körülménynek önmagában az, hogy a peres eljárás tárgya egy kétségtől kiemelkedő jelentőségű közéleti vitához, a 2006 őszi rendőri visszaélésekhez kötődik, mivel a tárgyalóterem szituációja a közügyek szokásos megvitatásához képest más szempontokat helyez előtérbe, és ezek felülírására különös érvekre van szükség. Adott esetben ilyen érv lehetne a képfelvétellel érintettekhez kötődő valamely sajátos körülmény, amely az alkotmányjogi mérlegelésben nyilvánvaló relevanciával bír. Jelen ügyben azonban ilyen körülmény nem állapítható meg: a képmáshoz való jog alanyai nem közvetlen közhatalom-gyakorlóként vagy közéleti szereplőként voltak érintettek az eljárásban, és a tényállásból nem tűnik ki más olyan információ sem, amely szerint a per alapjául szolgáló közügyben személyükben érintettek lettek volna. Szerepük kizárólag a bírósági tárgyaláson való jogtanácsosi tevékenységre korlátozódott, így nem indokolta a tárgyalóteremhez igazodó szempontok felülírását.” (Indokolás [29]) Az indokolásban foglaltakból a contrario az is következik, hogy más esetekben jogszerűnek minősülhet hasonló felvétel készítése és közzététele, ha az ügy tényállásában szerepel valamilyen azt legitimáló körülmény; vagy pedig a felvétel készítése, illetve közzététele igazolható valamely – az alkotmányjogi mérlegelésben nyilvánvaló relevanciával bíró – sajátos érveléssel. Az Alkotmánybíróság szerint ilyennek minősülhet különösen a felvétel készítésének, illetve közzétételének kontextusa (annak kapcsolata a jelenkori eseményekhez), továbbá az érintettek szerepe (közvetlen közhatalomgyakorlás, közéleti szereplői minőség, a per alapjául szolgáló közügyben fennálló személyes érintettség – ha a felvétel bírósági tárgyaláshoz kapcsolódik).

[31] 4. A fent kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy a jogvita tárgyát képező fénykép, valamint a cikk, amelynek illusztrálására szolgál, a közérdeklődésre számot tartó tájékoztatás körébe tartozik-e.

- [32] E körben az Alkotmánybíróság jelentőséget tulajdonított annak, hogy a cikk témája, a korábban ismertté vált bírósági eljárás olyan esemény volt, amelyet – annak tárgyára, és az eljárásban érintettek személyére tekintettel – a sajtó hosszú időn keresztül kiemelt figyelemmel követett, és amelynek fejleményeiről rendszeresen beszámolt. E büntetőeljárásban a felperes terheltként vett részt, az eljárás tárgya pedig összefüggésben állt korábbi miniszteri tisztségével. Ezen korábbi ügy a jogvita tárgyát képező fénykép és cikk közzétételkor fejlődött be jogerősen, abban a felperest felmentették; azonban a cikk által elemzett interjúban maga a felperes tért ki ismét az őt érintő büntetőeljárásokra, és hozta szóba ezt az ügyet is.
- [33] Ezek alapján egyértelműen megállapítható, hogy a jogvita tárgyát képező fénykép, és a cikk, amelyhez kapcsolódott, közérdeklődésre számot tartó eseményről szóló tudósításnak, a jelenkor történései bemutatásának minősül, amelyben ráadásul a közéleti szereplő felperes – mint korábbi miniszter, a közügyek alakítója és közvetlen közhatalmat gyakorló személy – érintettsége köztudomású tény. Az indítványozó által közölt, illusztrált cikkekre ezért vonatkozik a közügyek vitatását megillető kiemelkedő alkotmányos védelem, melynek értelmében a szólás- és sajtószabadság a közéleti szereplők személyiségének védelmében csak szűk körben – az emberi státuszt közvetlenül megtestesítő emberi méltóság korlátozhatatlan, az emberi státuszt meghatározó lényegére tekintettel – korlátozható.
- [34] 5. Következő lépésként az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a kifogásolt fénykép és a cikk tartalma egymással összefüggésben áll-e, vagy a fénykép közzététele pusztán a felperes megalázó helyzetben való ábrázolását jelenti-e.
- [35] A fényképen a felperes kitakarás nélkül, felismerhetően látható, amint az aktatáskájával, öltönyben, nyugodt arckifejezéssel ül egy padon – amelyről az ügy fejleményeit figyelemmel követő közönség számára egyértelmű lehet, hogy a vádlottak padja a bírósági tárgyalóteremben –, miközben körülötte a sajtó munkatársai fényképeznek. A fényképet a fent írtak szerint eredetileg egy másik hírportál munkatársa készítette, a felperes hozzájárulása nélkül a Pesti Központi Kerületi Bíróságon 2011. április 12–13. napjain megtartott folytatólagos tárgyaláson. A fénykép egy hírportál honlapján jelenleg is elérhető. Amint az az alkotmányjogi panasz mellékleteként csatolt dokumentumokból megállapítható volt, e fénykép korábbi közlése miatt a bíróság egyszer már megállapította a felperes személyiségi jogai megsértését, és részére nemvagyoni kártérítést is megítélt.
- [36] Az Alkotmánybíróság azonban hangsúlyozza, hogy a jelen alkotmányjogi panasz eljárásnak nem képezi tárgyát a felperes korábbi személyiségi jogi jogvitája (amelyben az akkor hatályos jogszabályi környezet alapján a felperes már kompenzációban is részesült a fénykép elkészítéséért és akkori közzétételéért), csak a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.534/2016/4. számú – eltérő jogszabályi környezetben, az időközben hatályba lépett Ptk. alapján meghozott – ítéletének az alkotmányossági felülvizsgálata. Ugyan a fénykép eredetileg bírósági tárgyalóteremben készült, és e környezetben felmerülnek speciális szempontok a képmás védelméhez való jog valamint a szólás- és sajtószabadság kollíziója feloldásához – amint ez a 3021/2018. (I. 26.) AB határozatban is szerepel –, azonban a most vizsgált ügyben a képfelvétel készítésének mozzanatát nem kell vizsgálni, a közzététel kapcsán pedig beazonosíthatók olyan speciális körülmények, amelyek ennek jogszerűsége és indokoltsága mellett szólnak (kapcsolat a jelenkori eseményekhez, köztudomású tény a közéleti szereplő felperes közvetlen, személyes érintettsége a per alapjául szolgáló közügyben). Ebből kifolyólag, még ha a jogvita tárgyát képező képfelvétel elkészítését korábban a bíróság jogsértőnek mondta is ki, és ahhoz polgári jogi szankciót fűzött, most már ez a fénykép létezik, felhasználásának alkotmányossága pedig konkrét esetben, konkuráló alapjogok ütköztetésével külön vizsgálható. Önmagában a Ptk. szerinti jogellenességből ugyanis még nem következik automatikusan egy ilyen alapjogi kollízió – jelen esetben a sajtószabadság, valamint a közéleti szereplők, közhatalmat gyakorlók személyiségvédelme összeütközésének – feloldása.
- [37] A jelen ügyben, a fénykép közzététele kapcsán a felperes képmáshoz fűződő joga korlátozásának alkotmányosságát vizsgálva a következőket lehetett megállapítani. Az indítványozó által közzétett cikk egy a felperes által adott interjú elemzett, idézve a felperes több állítását is a vele szemben folyt büntetőeljárások kapcsán. A hangsúlyozottan illusztrációként használt fénykép így azt a valóságban is megtörtént szituációt ábrázolta, amelyet a közzétett cikk – és a felperes interjúja – is felidézett, vagyis, hogy a felperes vádlott volt a korábbi ügyben. A cikk emellett már a bevezetőjében, a második mondatban egyértelművé teszi, hogy a felperest jogerősen felmentették a hivatali visszaélés vádjától, ezért megállapítható, hogy a beszámoló az eljárás aktuális állásával összhangban állt, annak eredményéről objektív módon tudósított. Megjegyzi az Alkotmánybíróság azt is, hogy a felperes tekintetében a büntetőeljárás jogerős lezárultát követően az ártatlanság vélelmének megsértése már nem értelmezhető – összhangban a 3313/2017. (XI. 30.) AB határozat indokolásának [60] bekezdésében írtakkal.

A helyzet teljességét tekintve ezért megállapítható, hogy a felperest ábrázoló fénykép szorosan összefügg a cikk szöveges tartalmával és az ott elemzett felperesi interjúban említett, közérdeklődésre számot tartó bírósági eljárással, amely a korábbi politikus és miniszter felperes közéleti szereplői minőségéhez, tisztségéhez kapcsolódott. A fénykép nem ábrázolja megalázó helyzetben, súlyosan bántó vagy az emberi méltóság korlátozhatatlan, az emberi státuszt meghatározó lényegét sértő módon a felperest.

- [38] Mindezek miatt a jogvita tárgyát képező fényképnek a felperes hozzájárulása nélküli felhasználása illusztrációként a jelen ügyben szereplő cikkben nem alkalmas az objektív méltóságérzet megsértésére, a felperes képmáshoz fűződő jogának arányos korlátozását jelenti, és nem minősül visszaélésnek a sajtószabadság gyakorlásával.
- [39] 6. Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy a Fővárosi Ítélet 7.Pf.20.534/2016/4. számú ítélete alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.

Budapest, 2018. október 30.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [40] Egyetértek a rendelkező részben foglalt döntéssel, ugyanakkor szükségesnek tartom az alábbiak kiemelését is.
- [41] 1. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a sajtószabadság kiemelten védett alapvető jog. A sajtó ugyanis – amint az Alkotmánybíróság a 28/2014. (IX. 29.) AB határozatban kiemelte – „ellenőrzi a közélet szereplőinek, intézményeinek tevékenységét, a döntéshozatal folyamatát, tájékoztatja arról a politikai közösséget, a demokratikus nyilvánosságot (a »házőrző kutya« szerepe). A sajtószabadság, a szabad sajtó intézménye nemzetközi egyezményekben, dokumentumokban is rögzített védelmének – és felelősségének – alapvető indoka tehát az egyéni véleményalkotáshoz elengedhetetlen közlések, a közérdekű információk teljességének nyilvánosságra kerülése, a »hivatalos helyes állásponton« alapuló monopolisztikus »közvélekedés« kialakulásának elkerülése” (Indokolás [16]).
- [42] E szempontokra figyelemmel kiemelten lényegbevágó a sajtószabadsággal kapcsolatos alkotmánybírósági gyakorlatnak az érvényesítése a hazai alapjogvédelem rendszerében.
- [43] 2. Az alkotmányossági szempontok érvényre juttatásával összefüggésben fontosnak tartom kiemelni, hogy az Alaptörvény 28. cikke alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy a bíróságok ítélező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék [pl. 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]; 28/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]; 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [17]]. Ebből a kötelezettségből következik, hogy a bíróságnak a jogszabályok adta értelmezési mozgásteret keretein belül azonosítania kell az elé kerülő ügy alapjogi vonatkozásait, és a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmeznie. A bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény. Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való össz-

hangját vizsgálja, vagyis azt, hogy a jogszabályok alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e.

- [44] Önmagában azonban az a tény, hogy egy ügynek alapjogi relevanciája van, nem eredményezheti, hogy az eljáró bíróságok az ügy szakjogi megítélését figyelmen kívül hagyhatják. A bíróságoknak arra kell törekedniük, hogy az előttük folyamatban lévő ügyben alkalmazandó anyagi jogi és eljárásjogi normák adta értelmezési mozgástér keretein belül az ügy alapjogi érintettségére tekintettel legyenek, és az érintett alapjog alkotmányos tartalmát döntésükben – összhangban az alkalmazandó normákkal – érvényre juttassák. Ha pedig az alkalmazandó normának nincs ilyen értelmezési lehetősége, a norma alaptörvény-ellenes.
- [45] 3. Az adott esetben a másodfokú bíróság annak tulajdonított döntő jelentőséget, hogy a „bírósági tárgyalóteremben, nyilvános tárgyaláson, a büntetőeljárás vádlottjaként történő megjelenés nem nyilvános közszereplés” (Indokolás [25]–[26]), továbbá, hogy „a perben kifogásolt cikkhez illusztrációként felhasznált képfelvétel nem a konkrét tudósítás tárgyát képező eseményről [...], hanem a felperessel szemben indult büntetőeljárásban az évekkel korábban tartott tárgyaláson készült” (Indokolás [27]).
- [46] 3.1. A másodfokú bíróság döntését a Ptk. 2:48. § (1) bekezdésére és a régi Be. 74/B. § (1) bekezdésére alapította. E rendelkezések együttes értelmezése alapján megállapította, hogy „a tárgyaláson a hang- vagy képfelvétel készítésének megengedhetősége kérdésében nem tesz különbséget a bírósági tárgyaláson jelenlévők közszereplői minősége szerint, ezért a büntetőeljárásban tartott bírósági tárgyaláson jelenlévő közszereplő személyről is csak a hozzájárulása alapján készíthető hang- vagy képfelvétel.” A másodfokú bíróság kiemelte továbbá azt is, hogy a „következetes ítélkezési gyakorlat szerint a büntetőeljárás megindítása, emiatt kényszerintézkedés alkalmazása az egyébként közszereplő személyt is magánszemélyként érinti, ezért az ilyen eseményről fényképfelvétel készítése, nyilvánosságra hozatala csak az érintett személy hozzájárulásával jogszerű.” A hozzájárulás hiányában pedig személyhez fűződő jogot sért.
- [47] Az adott ügy alapjogi relevanciájával összefüggésben fontosnak tartom kiemelni, hogy az Alkotmánybíróság több, mint két évtizede következetesen követett értelmezése szerint a véleménynyilvánítás szabadsága akkor követel kiemelt védelmet „amikor közügyeket és a közhatalom gyakorlását, a közfeladatot ellátó, illetve a közéletben szerepet vállaló személyek tevékenységét érinti. [...] A demokratikus társadalom létezésének és fejlődésének nélkülözhetetlen eleme [ugyanis] a közügyek vitatása, amely feltételezi a különböző politikai nézetek, vélemények kinyilvánítását, a közhatalom működésének bírálatát.” [36/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 219, 228.; lásd még: 57/2001. (XII. 5.) AB határozat, ABH 2001, 484, 494.]
- [48] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság gyakorlatában jellemzően a politikai jellegű közéleti szólások szabad kinyilvánítását tekinti a véleménynyilvánítás szabadsága legbensőbb védelmi körének {pl. 5/2015. (II. 25.) AB határozat, Indokolás [28]}. Ezekben az esetekben a véleménynyilvánítási szabadságból fakadó alkotmányjogi mércét különös szigorral szükséges érvényre juttatni, vagyis az ilyen jellegű szólások erősebb védelmet élveznek, és korlátozásuk csak a legszűkebb körben nyerhet igazolást [7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [45]].
- [49] Az adott esetben ezért, úgy gondolom, hogy meghatározó jelentősége van annak – amint ezt a jelen határozat indokolása is kiemeli –, hogy a cikk témája egy olyan büntetőeljárás volt, amelynek lefolytatását – közérdeklődésre számot tartó eseményként – a sajtó hosszú időn keresztül kiemelt figyelemmel követte. Ebben a büntetőeljárásban a felperes vádlottként vett részt, és az ügy tárgya közhatalmi tevékenységével (miniszteri megbízatásával) állt összefüggésben.
- [50] A másodfokú bíróság ugyanakkor annak tulajdonított döntő jelentőséget, hogy a korábbi bírói gyakorlat szerint a büntetőeljárásban való részvétel nem minősül közszereplésnek, és az érintett (ábrázolt) személy hozzájárulására volt szükség a róla szóló fényképfelvétel elkészítéséhez.
- [51] Véleményem szerint azonban, ez a jogértelmezés nem juttatja kifejezésre a fentiekben hivatkozott alkotmányossági szempontok mellett a hatályos Ptk. 2:44. §-ában foglaltakat sem. A Ptk. 2:44. §-a ugyanis úgy rendelkezik, hogy „[a] közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja”. Ennek jogalkotói indoka kifejezetten hangsúlyozta, hogy „[é]vtizedes elmaradást pótol a törvény azzal, hogy a közéleti szereplők személyiségi jogainak alacsonyabb védeltségére vonatkozó – a bírói gyakorlat által már kidolgozott – szabályt törvényi szintre emeli, a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok érvényesülése érdekében.”
- [52] A fentiek mellett, úgy gondolom, nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a 3313/2017. (XI. 30.) AB határozattal felülvizsgált ítéletben a Kúria a korábbi bírói gyakorlaton változtatott. A büntetőeljárásban résztvevő sze-

mélyek képmás védelméhez fűződő jogával összefüggésben megállapította, hogy „az Emberi Jogok Európai Bíróságának újabb gyakorlata, illetve az Alkotmánybíróság legújabb határozataiban megnyilvánuló további vizsgálati szempontok alapot adhatnak az eddig követett bírói gyakorlat árnyaltabbá tételére”. Ennek eredményeként elvi érveléssel kimondta, hogy „[k]özéleti szereplő közszereplésével kapcsolatban folytatott büntetőeljárásról szóló tudósításban közéleti szereplő képmása az adott eljárásról szóló tudósítás körében – ha a képmás a konkrét eljárás során készült – adott személy konkrét hozzájárulása nélkül is felhasználható”.

- [53] 3.2. A jelen ügyben a másodfokú bíróság a támadott döntésében megállapította azt is, hogy a felperesről készült fényképfelvétel nincs összefüggésben a sajtóközlemény tárgyával, ezért „a nem a tartalomhoz tartozó fénykép ilyen módon történő felhasználása a személyiségi jogok aránytalan sérelmével jár”.
- [54] Ezzel összefüggésben ugyanakkor fontosnak tartom kiemelni, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében éppen arra mutatott rá, hogy az „írás kifejezetten és kizárólagosan a felperes korábbi büntető ügyével foglalkozik”. A személyiségi jogi perre okot adó fényképfelvétel ezért egy közérdeklődésre számot tartó eseményről szóló sajtótudósításhoz kapcsolódó – a tudósítás tartalmával összefüggésben álló – képi illusztráció. Ennek felhasználása, álláspontom szerint, nem alapozza meg a felperes személyiségi jogának a sérelmét.
- [55] 4. A fentiekben kifejtettek alapján megállapítható, hogy az adott ügy alapjogi relevanciája több vonatkozásban merült fel, és a másodfokú bíróság a felperes képmáshoz fűződő jogának adott elsőbbséget, amikor megállapította, hogy az adott ügyben a személyiségvédelem korlátozása a sajtószabadság biztosítása érdekében nem indokolt. Ezzel a következtetéssel – figyelemmel a 3313/2017. (XI. 30.) AB határozatban, és ezen határozattal felülvizsgált kúriai ítéletben foglaltakra – nem értettem egyet.

Budapest, 2018. október 30.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró különvéleménye

- [56] Az alkotmányjogi panasz nézetem szerint olyan alkotmányjogi problémát vet fel, melynek mikénti megválaszolása túlmutat a jelenlegi ügy keretein.
- [57] A büntetőeljárás korábbi és jelenlegi rendelkezései a vádlotról történő felvétel készítését a vádlott hozzájárulásához kötötték és kötik. Ezen szabályozásnak aligha vitatható az alapjogi vonatkozása; a fénykép személyes adat, amely az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésének védelme alatt áll. A régi Be. említett rendelkezései adott speciális helyzetre vonatkoztatva ezt a védelmet realizálják; törvényi szinten korlátozva ezen alapjoggal szemben más alapjog érvényesíthetőségét. Kérdés, hogy a Ptk. 2:44. §-ának rendelkezése, amely egyébként az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében írt – nézetem szerint a jogalkotó feladatául szabott – szükségességi-arányossági teszt elvégzését általános szabály formájában a jogalkalmazóra ruházza, felülírja-e a régi Be. említett speciális szabályának kategorikus rendelkezését.
- [58] A kérdést a konkrét ügyre vonatkoztatva: egy – korábbi bírósági ítéletben megállapítottan – a régi Be. tiltása ellenére jogellenesen készült fénykép a Ptk. 2:44. §-ának következtében elveszti-e korábban megállapított jogellenes jellegét, és ennek folytán, illetve arra tekintettel, hogy jelen esetbeni közzététele nézetem szerint sem tekinthető öncélúnak, megalázóknak, vagy a tájékoztatás tárgyát képező ügyhöz nem kapcsolhatónak, utólagos felhasználása lehetséges-e az érintett személy hozzájárulása nélkül.
- [59] A határozat az indítvány elbírálásának részben eltérő megközelítése következtében a fent részletezett és az ügytől el nem választható alkotmányjogi dilemmára nem adott egyértelmű választ, ezért azt nem tartom a szükséges mértékben megalapozottnak.

Budapest, 2018. október 30.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István alkotmánybíró különvéleménye

- [60] Nem értek egyet a határozattal. Álláspontom szerint a bírói döntés nem sértette az Alaptörvény IX. cikkében biztosított sajtószabadságot.
- [61] A megsemmisített bírói ítélet az indítványozóval (közvetve az általa üzemeltetett hírportállal) szemben indult polgári pert zárta le jogerősen. A felperes személyiségi jogának megsértését kérte megállapítani egy róla készített fényképfelvétel közzététele miatt. Az évekkal ezelőtti felvétel a felperest bírósági tárgyalóteremben, büntetőeljárás hatálya alatt, a vádlottak padján ülve ábrázolja. E tárgyalótermi felvételt az érintett hozzájárulása nélkül készítették. A polgári perben hozott jogerős ítélet megállapította, hogy az indítványozó (hírportál) megsértette a felperes képmáshoz való jogát. Ezt az ítéletet semmisítette meg az Alkotmánybíróság, privilegiálva a sajtó szabadságát, szemben a vádlott személyiségvédelemhez való jogával.
- [62] Alaposabb megfontolást igényelt volna a jogok rivalizálásának, illetve korlátozhatóságának megítélése. Döntésében az Alkotmánybíróság egyáltalán nem vette figyelembe, hogy a tárgyalótermi képfelvétel készítésének, illetve közzétételének, s ezáltal a sajtószabadságnak a korlátozását nem pusztán a peres felek, így a vádlott személyiségvédelme, hanem a tisztességes eljáráshoz való joga is indokolja.
- [63] Gyakori jelenség, hogy a politikai csatározások tárgyát képező események a bíróságokon kötnek ki, a sajtó pedig érthetően az ilyen ügyekkel kapcsolatban feladatának érzi, hogy tudósítson (illetve kommentáljon is). A véleménynyilvánítás, illetve a sajtó szabadsága így szükségképpen verseng a peres felek, illetve a vádlott jogával. Mindenekelőtt az emberi méltósághoz, illetve személyiségvédelméhez való jogával, de a tisztességes eljáráshoz való jogával is, melynek alapján a pártatlan bíróhoz való jog, illetve a bíróságok tekintélyvédelme (*fairness*) egyaránt felhívható.
- [64] Dogmatikai értekezésében Bárd Károly rámutat: „A véleménynyilvánítás szabadságának nem kizárólag [...] a pártatlan bíróhoz való jog lehet a korlátja, hanem a *fairness* követelménye is, és a vádlottakat, valamint az eljárás egyéb résztvevőit megillető szubsztantív jogok. Ez utóbbi esetekben a korlátozás nevesített legitim oka a »bíróságok tekintélyének megóvása«. Noha a bírói eljárások tárgyát gyakorta képezik a politikai szférához kapcsolódó ügyek, és bár maga az igazságszolgáltatás működése is közügy, a véleménynyilvánítás szabadsága mégis jelentős mértékben korlátozható, hiszen ilyenkor ez »egy másik alanyi alapjog« védelmében történik. A pártatlan bíróhoz és a fair eljáráshoz való jog pedig abszolút érvényű, erős jogok. Ezért korlátozhatják a véleménynyilvánítás szabadságát, még olyankor is, amikor a sajtó közszereplők ellen folyó, és hivatali működésükkel kapcsolatban indult eljárásról tudósít, illetve ilyet kommentál.” (Lásd: Bárd Károly: Emberi jogok és büntető igazságszolgáltatás Európában. A tisztességes eljárás büntetőügyekben – emberijog-dogmatikai értekezés. Budapest, Magyar Hivatalos Közlönykiadó, 2007. 170. oldal)
- [65] Lényeges tehát, hogy amikor a véleménynyilvánítás, illetve a sajtó szabadságát a tárgyalóteremben korlátozzák, akkor ezt a perben résztvevőknek az igazságszolgáltatás működését biztosító alanyi alapjoga, mégpedig abszolút érvényű jogai, a pártatlan bíróhoz való jog és a fair eljáráshoz való jog védelme érdekében is teszik. (Tehát nem az emberi méltósághoz való jog vagy a magánszféra általában vett védelme az egyedüli indok.) Az Európai Emberi Jogi Egyezmény 10. cikk 2. bekezdése kifejezetten nevesíti is, hogy „a bíróságok tekintélyének és pártatlanságának fenntartása” a véleménynyilvánítás szabadságának korlátozását teheti szükségessé. Mindenekelőtt azért, mert a perben résztvevők jogainak védelme révén válik a bíróság olyan intézménnyé, ami megalapozza a közösség belé vetett bizalmát, hogy alkalmas a jogok és kötelezettségek megállapítására, a jogviták eldöntésére, képes lesz elfogulatlan bírói döntések meghozatalára. Továbbá azért, amire a Német Szövetségi Alkotmánybíróság is hivatkozik egy 2001-es ítéletében: A tárgyalótermi hang- és képfelvétel készítése a tisztességes eljárás és a tényállás felderítésének zavartalansága érdekében is kizárható. Sok ember megváltoztatja a magatartását a kamerák és hangrögzítők jelenlétében. Az eljárás tisztessége veszélyeztetett, ha – különösen a büntetőeljárásban – a vádlottak és a tanúk a médiafelvétel következtében tartózkodnak attól, hogy olyan intim, kínos vagy tisztességtelen körülményeket adjanak elő, amelyek a tényállás tisztázása szempontjából fontosak. Az eljárás külső lefolyását is befolyásolhatja egy forgatócsoport jelenléte és tevékenysége, kamerák felállítása, működtetése. [Lásd: BverfGE 103, 44, 68–69. E döntésre hivatkoznak: Gellér Balázs – Bárányos Bernadett – Gondi Anilla: A sajtó szerepe a büntetőeljárásban. In: Csehi Zoltán – Koltay András – Navratyil Zoltán (szerk.): A személyiség és a média a polgári és a büntetőjogban. Az új Polgári Törvénykönyvre és az új Büntető Törvénykönyvre tekintettel. Budapest, Wolters Kluwer, 2014., 457. oldal.]
- [66] Ajánlatos lett volna még az egyébként a testület által hivatkozott 3021/2018. (I. 26.) AB határozat érveit is alaposabban fontolóra venni, kiváltképp a tárgyalótermi nyilvánossággal összefüggésben. „A fénykép- és videofel-

vétel készítése tekintetében a szólás- és sajtószabadság gyakorlásának mércéi eltérnek egyfelől a bírósági tárgyalóterem és tárgyalás, másfelől az egyéb helyszínek (jellemzően nyilvános közterületek) és ott zajló közéleti események kontextusában. Míg utóbbi körben a jelenkor eseményeinek megörökítése és tudósítása elé kivételes esetben gördíthető csak akadály, addig előbbi körben részletes törvényi szabályozásnak lehet helye, mindekelőtt a bíróság függetlensége, pártatlansága, az ítélezés minden külső befolyástól mentes biztosítása, a perbeli cselekmények zavartalansága, illetve az eljárásban résztvevők érdekeinek védelme érdekében. A tárgyalás nyilvánossága, mint az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében is nevesített garanciális alapelv mindekelőtt a tárgyalóterem nyilvánosságát, a bírósági eljárás és döntés figyelemmel követhetőségét jelenti. Alapvető indoka nem a közéleti vita általános információs érdeke, hanem az eljárásban érintettek védelme azzal, hogy jogaikról a bíróság a tárgyalás nyilvánosságának színe előtt döntsön. A tárgyalóterem ugyanis önmagában nem a közügyek vitájának fóruma, hanem a vádról vagy a peres felek jogairól döntő igazságszolgáltatás helyszíne. Az igazságszolgáltatás általános és a perben résztvevők speciális érdekei, jogai mentén a tárgyalóterem sajtónyilvánossága tehát másképp ítélandó meg, és a sajtószabadság korlátozása ez esetben szélesebb körben minősülhet indokoltnak, mint a közügyekről, jelenkori eseményekről szóló szokásos tudósítások kapcsán” (Indokolás [26]).

- [67] Mindezek alapján a tisztességes eljáráshoz való jog önmagában is kellőképpen indokolja azt a büntetőeljárás törvényi előírást, hogy a bírósági tárgyaláson jelenlévő személyről – a bíróság tagjain, a jegyzőkönyvvezetőn, az ügyészen és a védőn kívül – csak az érintett hozzájárulásával szabad készíteni. [Lásd a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 108. § (2) bekezdését, illetve a régi Be. 74/B. § (1) bekezdését.] Kétlem így azt, hogyha korlátozzák a perben résztvevőkről, különösen pedig a vádlottról a tárgyalótermi hang-, illetve képfelvétel készítését (s ennek közzétételét), akkor ez sérthetné a véleménynyilvánítás, illetve a sajtó szabadságát. (Mellesleg ha ez így lenne, akkor a sajtó szabadságának sérelmét kellene megvalósulva látnunk az összes olyan országban, ahol szigorúan – szigorúbban – tiltják a tárgyalótermi hang-, illetve képfelvételt, és ennek felhasználását, mint pl. az USA Legfelső Bíróságán; Németországban: § 169 Satz 2 des Gerichtsverfassungsgesetzes; Franciaországban: Code de procédure pénal 308. cikke stb.)
- [68] A fentieket figyelembe véve nem tudom támogatni azt az érvelést sem, amelyik különbséget próbál tenni a tárgyalóteremben történő képfelvétel készítésének, illetve e felvétel közzétételének jogszerűsége között. Ha a tárgyalótermi hang- és képfelvétel készítése abszolút érvényű, alanyi jogokat, a pártatlan bíróhoz és a fair eljáráshoz való jogot veszélyezteteti (és nem mellesleg a büntetőeljárás törvénybe is ütközik), akkor miért lennének az említett alapvető jogok kevésbé veszélyeztetve a jogsértő módon készített tárgyalótermi felvételek közzététele által? Nem ugyanúgy veszélyezteteti talán a bíróságba vetett bizalmat, a tisztességes eljárás útján elfogulatlan bírói döntések meghozatalához való jogot, ha a tárgyalótermi hang- és képfelvételek készítése és széleskörű sajtóközvetítése miatt a felek egyáltalán nem, vagy csak tartózkodással tudnak bírósághoz fordulni, illetve részt venni az eljárásban?
- [69] Messzemenő negatív következménye lehet végül annak, ha a hang- és képfelvétel felhasználhatóságát érintően indifferenssé válik, hogy jogsértő módon készítették-e. Az Alkotmánybíróság egy ilyen jogértelmezéssel a személyiségvédelmet (de a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok, továbbá a magánszféra védelmét is) általánosságban alááshatja. A határozat szerint a felvétel felhasználhatósága nem függ attól, hogy azt az érintett személyiséghez való jogának megsértésével készült, mondván „most már ez a fénykép létezik”. Valóban elég, hogy egy felvétel, egy személyes adat, a szellemi tulajdonjog tárgya, stb. létezik, felhasználhatóságát érintően nem számít, hogy hogyan keletkezett és jogszerűen jutott-e a felhasználóhoz?
- [70] Mindezek megfontolása, körütekintő mérlegelése a jelen ügyben helyes, helyesebb döntést eredményezett volna.

Budapest, 2018. október 30.

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3349/2018. (XI. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.V.35.629/2017/5. sorszámú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Dr. Csontos és Társai Ügyvédi Iroda (1141 Budapest, Álmos vezér útja 63.) által képviselt indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria Kfv.V.35.629/2017/5. sorszámú ítéletének alaptörvény ellenességét, és azt semmisítse meg, mivel az sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, az M) cikk (1) bekezdését, az R) cikk (1)–(3) bekezdéseit, a XII. cikk (1) bekezdését, a XIII. cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, a 28. cikket.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panaszban foglaltak értelmében a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékes szerve a 2889260915 iktatószámú, 2889137563 ügyszámú határozatában az indítványozó terhére áfa, szja, eho adó-nemekben a vizsgált adóévek egy részére adókülönbözetet állapított meg, adóbírságot szabott ki és késedelmi pótlékot számított fel. Az indítványozó az iratok szerint ebben az időszakban nagyszámú ingatlanok voltak a tulajdonosa és jelentős számban értékesített és vásárolt ingatlanokat is. Az adóhatóság arra a következtetésre jutott, hogy a nagyszámú ingatlanértékesítés annak rendszeressége alapján az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) a konkrét ügyre alkalmazandó 178. § 28. pontja alapján vállalkozási tevékenységnek, az indítványozó a 29. pont alapján vállalkozónak, továbbá az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény értelmében az áfa alanyának minősül. Az indítványozó a határozattal szemben keresetet nyújtott be a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz. A bíróság a keresetet elutasította (28.K.31.867/2013/30. sorszámú ítélet). Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján a Kúria a Kfv. III.35.2015/2015/7. sorszámú végzésében az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Az új eljárásra két ingatlan tekintetében az írta elő, hogy az elsőfokú bíróságnak „az alperesi tényállást, és vonatkozó bizonyítékokat kell a felperes által perben hivatkozott bizonyítékokkal szembe állítani, és az ítélet indokolásában számot kell adnia azokról a körülményekről, melyeket a vonatkozó bizonyítékok mérlegelésével irányadónak vett.” A megismételt eljárásában a bíróság 16.K.30.201/2016/25. sorszámú ítéletével az adóhatóság határozatát részben hatályon kívül helyezte (a két ingatlanhoz tartozó adó, adóhiány, adóbírság és késedelmi pótlék tekintetében), az ezt meghaladó részben a keresetet elutasította. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján a Kúria Kfv.V.35.629/2017/5. sorszámú ítélete a bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és a keresetet teljeskörűen elutasította.
- [3] 2.1. Az alkotmányjogi panasz érvelése szerint a jelen ügyben a vállalkozáshoz való jognak annyiban van jelentősége, hogy az állam nem jogosult arra, hogy bármilyen önkényes, de valójában ki nem mondott elv mentén meghatározza, korlátok közé szorítsa a polgárok (adózők) szerződéses szabadságát, vállalkozási célját, pusztán

azért, hogy az állam számára az adózóval szemben kedvezőbb, így értelemszerűen az adózó számára minden indok nélkül hátrányosabb adójogi következményekkel járó jogszabályt alkalmazhasson. A panasz szerint a jelen ügyben ugyanis semmilyen más indok nem szólt amellett, hogy az adózó egyik ingatlanát önkényes módon a Kúria kiemelte a továbbértékesítési célból vásárolt ingatlanok közül, így annak költségként való elszámolását szintén önkényes módon, az adózó vállalkozási szabadságát korlátozó módon megszüntette, pusztán azért, hogy az állam számára – minden jogalap nélkül – kedvezőbb adójogi következményekkel járó határozat szülessen. Értelemszerűen a vállalkozási tevékenység önkényes minősítése – különösen, ha az az adózó számára minden indok nélkül kedvezőtlenebb adójogi konzekvenciákkal jár – mindenképpen a vállalkozáshoz való jog korlátozását jelenti, hiszen az a közgazdasági feltételrendszer, amelyet az állam a vállalkozáshoz való jog gyakorlásához keretként megalkot, nem lehet diszkriminatív. A diszkrimináció azonban nem pusztán az általános normarendszeren, hanem az egyedi döntések során is megvalósulhat, azzal, hogy ez utóbbi esetben is megállapítható az alapvető alkotmányossági követelmények sérelme. A Kúria határozata szerint ugyanis önmagában az a körülmény, hogy bérbeadásra került egy ingatlan, kizárja a továbbértékesítési szándékot, amely ellentmond nemcsak a közgazdasági elveknek, de egyben az adózótól elvonja azt a jogot, hogy vállalkozási tevékenységét szabad keretek között gyakorolja, hiszen az ingatlanok esetében a hasznosítás fennállásának (jelen esetben a bérbeadásnak) a ténye kifejezetten értéknövelő tényező, és az értékesítési cél megvalósulását elősegítő körülmény.

- [4] 2.2. A panasz szerint az Alaptörvény R) cikkének (2) bekezdésében hivatkozott azon követelmény, hogy az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek, azt is jelenti, hogy az alkotmányosság klasszikus értékeit, központi elemeit a Kúriának is be kell tartania, melynek keretében a vállalkozás szabadságának fentebb kifejtett követelményét a Kúria sem hagyhatja figyelmen kívül, önkényesen nem határozhatja meg az állampolgárok vásárlási szándékát pusztán költségvetési okok miatt.
- [5] 2.3. A panasz értelmében az Alaptörvény XII. cikke mindenki számára adottnak tételezi azt a lehetőséget, hogy maga döntsön arról, mely hivatás gyakorlásával kívánja – a megfelelő ismeretek birtokában, a hivatás gyakorlásához szükséges feltételek teljesítése mellett – képességeit kibontakoztatni és a megélhetéshez szükséges javakat elérni. Ugyancsak elismeri az arra való jogot, hogy bárki önállóan vagy másokkal társulva vállalkozási formában végezze a fenti tevékenységeket, vegyen részt a gazdasági életben. Az egyén és a közösség részére egyaránt hasznot hajtó, tevékeny lét ugyanakkor nem pusztán mindenki részére biztosítandó jog, hanem a társadalom és az állam működésének záloga, ezért az arra való törekvést, mint elvárást az Alaptörvény ekként is rögzíti. A Kúria az alkotmányjogi panasszal támadott határozatában éppen a fenti elvet veszi semmibe akkor, amikor önkényesen elveszi a lehetőségét annak, hogy valaki vállalkozási tevékenysége körében ingatlant vásároljon majd azt – értéknövelő „beruházásként” történő bérbeadást követően – továbbértékesítse és ennek adójogi következményeit is alkalmazza. A Kúria döntésében nem adott számot arról, hogy abban az esetben, ha ezen ingatlan költségként történő figyelembevétele az adózó számára kedvezőtlenebb adójogi hatást gyakorolt volna, úgy ez esetben is a sérelmezett döntésben foglaltak szerint határozott volna. A Kúria nem a vonatkozó jogszabályok, illetve az azok forrását jelölő Alaptörvény rendelkezései alapján, hanem azok ellenére, kifejezetten az adózó számára kedvezőtlen adójogi következményekkel járó jogalkalmazást gyakorolta, amely nyilvánvalóan nem felel meg az Alaptörvény rendelkezéseinek sem.
- [6] 2.4. A panasz az Alaptörvény XIII. és XXIV. cikke állított sérelmével összefüggésben azzal érvel, hogy a panaszra okot adó eljárásban a Kúria döntése a tényekkel, a gazdasági racionalitással, de a tulajdonjog és a vállalkozás szabadsága Alaptörvényben rögzített elveivel is ellentétes, amikor minden külön indokolás nélkül veszi el az adózótól azt a lehetőséget, hogy a továbbértékesítési céllal történő vásárlását követően ingatlanát – értéknövelő beruházásként – bérbeadás útján hasznosítsa. A panasz arra is hivatkozik, hogy a Kúria nem tett eleget az Alaptörvény 28. cikkében foglalt követelményeknek.
- [7] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti fel-

- tételeket. A (3) bekezdés úgy szól, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [8] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [9] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság tartalmi feltételeinek nem felel meg, az Alaptörvénynek a panaszban felhívott szabályaival összefüggően az indítvány olyan alkotmányjogi kérdést, amely a panasz befogadását eredményezhetné, nem vet fel az alábbiak szerint.
- [10] 3.1. Az alkotmányjogi panasznak az Alaptörvény B) cikkében megfogalmazott jogállamiság alkotmányos követelményére alapítottan az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint csak kivételes esetekben – a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében – van helye {3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [171]}. Jelen alkotmányjogi panasz azonban nem a fenti eseteken alapul, így az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére – miután az nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak – nem lehet hivatkozni, ezért arra alkotmányjogi panasz egyébként sem alapítható {3191/2016. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}. Az Alaptörvény R) cikkének és 28. cikkének önálló sérelmére sem lehet alkotmányjogi panaszt alapítani, mert ezek szintén nem tekinthetők Alaptörvényben biztosított jogoknak.
- [11] 3.2. A tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatos érvelésre figyelemmel az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető általános felülbírálati fórumnak, és valójában e hatásköre is – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának védelmén keresztül – az Alaptörvény védelmét biztosítja [Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdés]. A rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések ezért önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére [lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]].
- [12] Az Alkotmánybíróság jogköre – a fentiekben hivatkozottak szerint – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Abtv. 27. §-a értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Következésképpen a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel [lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [13] Az indokolási kötelezettség teljesítésének, az indítványozó mint felperes jognyilatkozati értékelésének a hiányát a panasz sem állítja.
- [14] 3.3. Bár az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapítottan terjesztette elő a Kúria alaptörvény-ellenesnek vélt jogszabály-értelmezését támadó panaszát, az indítvány valójában alkotmányossági érvet nem, kizárólag a jogalkalmazó jogszabály-értelmezésére vonatkozó cáfolatot tartalmaz. Az Alaptörvény M) cikke, XII. és XIII. cikkei a panaszban foglalt érvek alapján pedig nem hozhatók összefüggésbe a Kúria ítéletével.
- [15] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben az alábbiakat kívánja hangsúlyozni. Önmagában a jogszabályok értelmezése, valamint a bírósági joggyakorlat egységének biztosítása nem az Alkotmánybíróság, hanem a bíróságok, kiemelten pedig a Kúria feladata [Alaptörvény 26. cikk (3) bekezdése, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény III. fejezete], ezt az Alkotmánybíróság a jogbiztonságra és az alapjogokra figyelemmel sem vonhatja magához [lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]]. Kirívó jogértelmezési hibák megvalósulásának hiányában a jogszabályokat a bíróságok önállóan értelmezik, és az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [16] A felülvizsgálati eljárás során abban a jogkérdésben kellett a Kúriának döntenie a felülvizsgálati kérelem keretei között, hogy az adóhatóság és a bíróság a perrel érintett, vizsgált időszak ügyleteit helytállóan ítélte-e meg, helytállóak-e az ebből levont ténybeli és jogkövetkeztetések.
- [17] A Kúria a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 4. § (3) bekezdése, az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény 120. § a) pontja, 86. § (1) bekezdés l) pontja és más szabályok rendelkezéseinek jogalkalmazói értelmezésével, a konkrét ügy sajátosságaira tekintettel hozta meg döntését. Figyelemmel arra is, hogy az Alkotmánybíróság alapvetően tartózkodik jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról való állásfoglalástól, az alkotmányjogi panaszban előadott érvek alapján kirívó jogértelmezési hiba vizsgálatának szükségességét sem találta megalapozottnak. Az a körülmény pedig, hogy a Kúria az indítványozó által irányadónak tartott

értelmezéstől eltérően alkalmazott jogi normákat, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem tekinthető alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek sem.

[18] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság a panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alkalmazásával visszautasította.

Budapest, 2018. október 30.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1379/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3350/2018. (XI. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.II.10.10.544/2017/4. számú ítélete, a Székesfehérvári Törvényszék 2.Mf.20.585/2016/6. számú ítélete, illetve a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.M.334/2013/60. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Három magánszemély indítványozó (a képviselőjükben eljáró Tettrekész Magyar Rendőrség Szakszervezete, illetve dr. Magyar Anikó jogi képviselő útján) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Mfv. II.10.10.544/2017/4. számú ítélete, a Székesfehérvári Törvényszék 2.Mf.20.585/2016/6. számú ítélete, illetve a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.M.334/2013/60. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta.
- [2] 1.1. Az indítványozók (az alapügy felperesei) egy vidéki rendőrkapitányság bünyügyi osztályán bünyügyi technikus, illetve nyomozói beosztásban teljesítettek szolgálatot. Kereseti kérelmükben – szolgálati panaszuk elutasítását követően – kérték az első fokon eljáró bíróságot, hogy kötelezze a rendőrkapitányságot veszélyességi pótlék megfizetésére és pótszabadság megfizetésére. Álláspontjuk szerint a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény 254. § (2) bekezdés a) pontjában, továbbá a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény végrehajtásáról szóló 140/1996. (VII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 22. §-ában, illetve 1. számú mellékletének 1. és 8. pontjában meghatározott egészségkárosító kockázatok között végezték a beosztásukhoz tartozó feladatukat. Munkavégzésük során vegyi anyagok (nyomelőhívó vegyszerek) és biológiai kóroki tényezők hatásának voltak kitéve, amely kockázatok a Korm. rendelet 23. § (1) bekezdésében előírt napi szolgálatteljesítési idejük több, mint 50%-ában fennálltak.
- [3] A Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.M.334/2013/60. számú ítéletével a keresetet elutasította. A lefolytatott bizonyítási eljárás során a bíróság vizsgálta az indítványozók helyszíni, bünyügyi technikai tevékenysége mértékét, beszerezte a Magyar Honvédség Egészségügyi Központ munka-egészségügyi igazságügyi szakértői véleményét, és azok értékelése alapján megállapította, hogy az indítványozók egészségkárosító kockázatok között eltöltött ideje nem érte el a Korm. rendeletben meghatározott időtartamot. A munkaügyi bíróság azt is megállapította, hogy az indítványozók a munkájuk során alkalmazott vegyszeres eljárások 99,5%-ában szénpor és korompor használatával dolgoztak, amely porok összetevői nem szerepelnek a veszélyességi pótlékra jogosító anyagok között.
- [4] Az indítványozók fellebbezése alapján eljáró Székesfehérvári Törvényszék 2.Mf.20.585/2016/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az ítéletben foglaltak szerint a szakértői vélemény és a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékok alapján okszerű az elsőfokú ítéleti megállapítás, hogy az indítványozóknak az egészségkárosító kockázatok közötti munkavégzése nem haladta meg a napi szolgálatteljesítési idő 50%-át. E körben rögzítette, hogy a perbeli szakértő ezzel ellentétes megállapítása azért nem fogadható el, mert az indítványozók nincsenek a helyszíni szemlével és egyéb kriminalisztikai tevékenységgel töltött időtartam egésze alatt folyamatosan egészségügyi kockázatnak kitéve, hiszen a munkaidő ezen részébe tartozik az utazással, a más szervekre történő várakozással, az egyéb rendőri munkával (pl. adatgyűjtés) töltött idő is.
- [5] Az indítványozók felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria Mfv.II.10.10.544/2017/4. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

- [6] 1.2. Az indítványozók ezt követően fordultak az Alkotmánybírósághoz. Az indítványukban hivatkoztak az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdései szerinti diszkrimináció tilalmára, a XVII. cikk (3) bekezdése szerinti egészséges, biztonságos munkafeltételekhez való jogra, a XX. cikk (1) bekezdése szerinti testi és lelki egészséghez való jogra, a XXI. cikk (1) bekezdés szerinti egészséges környezethez való jogra, a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogra, továbbá az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésében nevesített hatalommegosztás elvének sérelmére a 28. cikk vonatkozásában és az I. cikk (1) bekezdésében foglalt állami alapjogvédelmi kötelezettségre.
- [7] Az indítványozók álláspontja szerint a támadott ítéletek sértik a diszkrimináció tilalmát tekintettel arra, hogy bizonyos rendőrkapitányságokon az 50%-os korlátot nem vizsgálják kimutatásokkal, munkakörüknél fogva folyósítják a veszélyességi pótlékot a bűnügyi technikusoknak és a szemlebizottság vezetőknek. E körben arra is hivatkoztak, hogy a bíróság hasonló esetben helyt adott a keresetnek. Álláspontjuk szerint sérült az egészséges, biztonságos munkafeltételekhez való joguk is. Bár maguk vállalták a rendőri hivatás választásakor alapjogaik korlátozását, ennek ellentételezéseként náluk nem jelent meg az anyagi kompenzáció, amit más kapitányságokon dolgozó kollégáik vizsgálat nélkül megkapnak. A támadott ítéletek sértették továbbá a testi, lelki egészséghez való alkotmányos jogukat is, mivel figyelmen kívül hagyták a teljes szolgálati idő alatt őket ért egészségkárosító hatásokat, amelyek vegyi, biológiai, pszichikai kóroki tényezők szintjén jelen voltak folyamatosan. Az egészséges környezethez való joguk sérelmét is állították, mivel a veszélyes anyagok légkoncentrációjának mérése tekintetében mérés nem történt, így nem is bizonyított a megengedett határértékeknek való megfelelés. Az indítványozók hivatkoztak továbbá a tisztességes bírósági eljáráshoz való joguk sérelmére is. E körben előadták, hogy az eljáró bíróságok egyoldalúan értékelték a bizonyítékokat, és azokból okszerűtlen következtetést vontak le, továbbá hogy az eljáró bíróságok nem indokolták megfelelően döntéseiket.
- [8] 2. Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [9] Az Abtv. 56. §-a értelmében az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem fogadható be, mert nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti tartalmi követelményeknek, nem vet fel ugyanis sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenességet, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [10] 2.1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozók mindegyik felhívott alapvető jog kapcsán ténylegesen az ügyükben eljáró bíróság tényállás-megállapítását és bizonyíték-értékelését kifogásolták. Az ügyüket eldöntő kulcskérdés az volt, hogy az egészségkárosító kockázatok közötti munkavégzés a napi szolgálatteljesítési idejük 50%-át meghaladta-e vagy sem. Ennek megállapítása a tényállás tisztázásának körébe eső kérdés.
- [11] A tényállás megállapítása és a bizonyítékok értékelése kapcsán az Alkotmánybíróság jelen döntésében is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető az általános hatáskörű bírósági szervezetrendszer egyik felülbírálati fórumának, az alkotmányjogi panasszal kapcsolatos hatásköre is – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának védelmén keresztül – az Alaptörvény védelmét biztosítja. Az Alkotmánybíróság feladata az igazságszolgáltatással összefüggésben az alkotmányossági jogviták eldöntése, mely során értelmezi az Alaptörvény rendelkezéseit és ezen értelmezéssel veti össze azt, hogy a bíróság jogértelmezése megfelelt-e ennek, illetve az alkalmazott jogszabályi rendelkezés teret engedett-e az alkotmánykonform értelmezésnek. Alkotmányjogi, nem pedig szakjogi kérdésekben dönt tehát, vagyis a konkrét ügy elbírálása a bíróság feladata. Ezzel áll összhangban az is, hogy az Alkotmánybíróság nem ténybíróság, a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak bizonyos fokú felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során a bíróságok, végső soron a Kúria feladata. A bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének (annak,

hogy a bíróságok egy-egy tényt miként értékelték), valamint a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik felhatalmazással. A bíróság ezen értékelő tevékenysége nem lehet alkotmányosági vizsgálat tárgya {lásd pl. 7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33], [38]}. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének állított sérelmével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy a jogalkalmazás egységének biztosítása az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése értelmében kifejezetten a Kúria – és nem pedig az Alkotmánybíróság – hatásköre, melyet a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 25–44. §-ai konkretizálnak {3119/2017. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [26]}.

[12] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdéseire is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2018. október 30.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1322/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3351/2018. (XI. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.21.721/2016/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók a Kúria Pfv.I.21.721./2016/7. sorszámú ítélete ellen az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő. Ebben kérték, hogy az Alkotmánybíróság a Kúria fenti döntését a Budakörnyéki Járásbíróság 11.P.21.355/2012/47. sorszámú elsőfokú ítéletére és a Budapest Környéki Törvényszék 3.P.21.100/2015/7. sorszámú másodfokú ítéletére is kiterjedő hatállyal semmisítse meg.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó ügyben részben az egyik indítványozó (a per I. rendű felperese) tulajdonában, részben a másik indítványozó (a per II. rendű felperese) – a harmadik indítványozó (a per III. rendű felperese) haszonélvezetével terhelt – tulajdonában álló ingatlanok szomszédosak a perbeli alperesek közös tulajdonában álló ingatlannal. Az 1960-as évek első felében új, ideiglenes nyilvántartási térkép készült a régi kataszteri (telekkönyvi) térkép felújításával, ekkor jöttek létre a perbeli ingatlanok, már a perbeli állapottal megegyező helyrajzi számokkal, változatlan térképi határvonalakkal és négyzetméterre átszámított területnagysággal. Az indítványozók tulajdonában álló ingatlanok 1985-ben jöttek létre az addig egységes ingatlan megsztásával. 2007-ben a település belterületéről új felmérési technológiai eljárással földmérési alaptérképet készítettek és új területszámítást végeztek valamennyi földrészletre kiterjedően. Ennek során a perbeli ingatlanok térmértékét is megállapították, és az új digitális térképhez tartozó térmértékű adatokat a tulajdoni lapokon átvezették. Az újra felmérés során a perbeli ingatlanok közös térképi határvonalát is meghatározták egy meghatározott nyomvonal mentén, de egyértelműen megállapíthatóan a felmérő szerv a határvonalat a tényleges birtoklástól eltérően határozta meg.
- [3] A perbeli ingatlanok közötti kerítés a perbeli időszakéval megegyező nyomvonalon az 1970-es években került elhelyezésre. Az indítványozók egy, az általuk 2009-ben készített kitézési vázrajz szerinti nyomvonalra kívánták áthelyezni a kerítést. Az elsőfokú földhivatal 2010-ben kelt határozatában térképezési hiba, kijavítás jogcímén kiigazítást végzett, de ezt a határozatot a másodfokon eljáró szerv megsemmisítette és az elsőfokú szervet új eljárásra utasította. A megismételt eljárásban a földhivatal a perbeli alperes tulajdonában álló ingatlan területét 40 m²-rel csökkentette, míg az indítványozók tulajdonában álló ingatlanok területét 28, illetve 12 m²-rel megnövelte egy 2012-ben készült változási vázrajzra figyelemmel, az elhatárolásban résztvevő tulajdonosok az elhatárolási jegyzőkönyvet kézjegyükkel látták el. A térképszerkesztés során a perbeli ingatlanok közös határvonalának térképezésekor a készítő térképezési hibát követett el, de mivel a közszemlére tétel során a határozat ellen senki sem élt kifogással, a térképezési hibával terhelt határvonal került „forgalomba adásra”. Ezt követően a földhivatal az érintett földrészletek térképi ábrázolását „térképezési hiba kijavítása” jogcímén kijavította. Ez a határozat első fokon jogerőre emelkedett.
- [4] 1.2. Az indítványozók keresetükben kérték, hogy a bíróság kötelezze az alpereseket a jogerős földhivatali határozat alapján a változási vázrajzban feltüntetett, kiigazított telekhatárvonalig terjedő területnek a birtokukba adására és kerítésük erre a határvonalra történő áthelyezésének tűrésére, mivel a jogi határvonal eltér a természetbeni határvonaltól, így az alperesek – az indítványozók meglátása szerint – jogalap nélkül birtokolnak 40 m²-nyi földterületet. Az alperesek viszontkeresetükben kérték az aktuális ingatlan-nyilvántartási térképi telekhatár kiigazítását és a perbeli ingatlanok közös telekhatárának a 40 éve fennálló birtokállapotnak megfelelően történő megállapítását, továbbá ennek földhivatali átvezetését. Kérték annak megállapítását is, hogy a termé-

szetbeni határvonal és az aktuális, a perbeli időszakban fennálló térképi határvonal által elhatárolt földrészlet tulajdonjogát elbirtoklás jogcímén megszerezték.

- [5] Az elsőfokú bíróság az indítványozók keresetét elutasította, egyben megállapította, hogy a perbeli ingatlanok közötti határ a bíróság által kirendelt igazságügyi szakértő által készített változási vázrajzon megjelölt helyen húzódik. Ítéletének indokolásában a bíróság – egyebek mellett – megállapította, hogy a kirendelt igazságügyi szakértő „alapos és aggálytalan” szakértői véleménye alapján megállapítható, hogy az ítélethozatal időpontjában hatályos térképi ábrázolást, és így – az új felmérés alapján kialakított, nem a vonatkozó jogi és szakmai előírásoknak megfelelő ábrázoláson alapuló – térképi határvonalat felmérési és térképezési hiba terheli. A perbeli ingatlanok természetbeni és térképi határa kimutatható mértékben eltér egymástól, és ezt az eltérést az okozza, hogy a 2007. évi újra felmérés során a tényleges birtoklástól eltérő földrészlet-határvonalat állapítottak meg. Az így megállapított földrészlet-határ eltér a természetbeni kerítések vonalától, azaz önkényesen és az érdekeltek közötti egyezség nélkül a 40 m² területű, az alperesek tulajdonát képező ingatlanrésznek az indítványozók tulajdonában álló ingatlanokhoz csatolásával telekalakításnak minősülő új határvonalat határoztak meg, – állapította meg a bíróság. A bíróság szerint az ítélethozatalkor hatályos térképi ábrázolást az új felmérés során végzett, nem megfelelő elhatároláson alapuló határvonal megállapításából származó felmérési és térképezési hiba terheli. Ezt a hibát a földhivatali eljárást lezáró, 2011-ben kelt földhivatali határozat nem küszöbölte ki. A bíróság rámutatott, hogy ehhez képest a szakértő kitűzte a helyes térképi határvonalat, és a földhivatal által záradékolt változási vázrajzon ábrázolta azt.
- [6] Az indítványozók fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét annak helyes indokai alapján helyben hagyta, és kiegészítésként megállapította, hogy a földhivatal jogosulatlanul végzett térmérték változtatást, amikor a korábbi elhatárolási jegyzőkönyv alapján 40 m² területű alperesi ingatlanrésznek az indítványozók ingatlanjaihoz csatolásával telekalakításnak minősülő új határvonalat állapított meg. A bíróság álláspontja szerint továbbá az indítványozóknak nincs jogcíme sem a vitás területhez, és rámutatott arra is, hogy a telekhatár megállapítása igazságügyi földmérői szakkérdés, tanúbizonyítással tehát nem állapítható meg, hogy hol húzódik a térképi, az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jogi határ, így az első fokon eljáró bíróság nem követett el eljárási szabálysértést, amikor a tanúk meghallgatása és a szakértői vélemény kiegészítése iránti bizonyítási indítványt mint szükségtelent mellőzte.
- [7] A jogerős ítélettel szemben az indítványozók által benyújtott felülvizsgálati kérelem elbírálásának eredményeként a Kúria a Budapest Környéki Törvényszék döntését hatályában fenntartotta. A Kúria előjáróban rögzítette, hogy a felülvizsgálati kérelemből tartalmilag azt lehetett megállapítani, hogy az a mérlegelés szabályainak lényeges, az ügy érdemére kiható megsértésére hivatkozik, erre tekintettel a Kúriának elsősorban azt kellett vizsgálnia, hogy a másodfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelése során követett-e el eljárási szabálysértést, ha igen, az az ügy érdemére lényeges kihatással volt-e. A bizonyítékok nyilvánvalóan okszerűtlen mérlegelésére vonatkozó indítványozói állítás megítélésével kapcsolatosan az ítélet kiemeli, hogy csak az minősíthető ilyennek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettel eltérő következtetésre lehet jutni. A Kúria megállapítása szerint „[m]inden alapot nélkülöz a felpereseknek az az álláspontja, hogy az alperesek az ingatlan-nyilvántartási térképi határ megállapítását az adott esetben nem kérhetik. Az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés kiigazítására irányuló kérelem előterjesztésének ugyanis akkor is helye van, ha az ingatlan-nyilvántartás szerkesztése során nem történt felszólalás.” A Kúria álláspontja szerint az adott ügyben nyilvánvaló, hogy a sérelem orvoslása az ingatlanügyi hatósági eljárásban nem volt eredményes, ezért az alperesek bírósági igényérvényesítése jogszerű volt, mivel a sérelmes határvonal kiigazítására vonatkozó, a szomszéd által el nem ismert igény a bíróság előtt keresettel érvényesíthető. A Kúria megállapította azt is, hogy az eljáró bíróságok a vonatkozó jogszabályokat helyesen alkalmazták, továbbá az igazságügyi szakértő a Kúria által is aggálytalanak és alaposnak tartott szakértői véleményében azt állapította meg, hogy a perbeli ingatlanok természetbeni és térképi határa azért tér el egymástól, mert az ítélethozatalkor hatályos térképi ábrázolást térképezési hiba terheli. Ilyen eltérés esetén „a bíróságnak kell megállapítania a határvonal helyét és ennek megfelelően kell rendeznie a birtoklási viszonyokat”. A Kúria véleménye szerint a bizonyítékok alapján helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság tényként azt is, hogy az indítványozók és az alperesek ingatlanai közötti kerítés az 1970-es évektől kezdődően a jelenlegi kerítéssel azonos nyomvonalon található. Ebben a körben az indítványozók a Kúria álláspontja szerint semmilyen módon nem bizonyították, hogy a kerítés áthelyezésére megállapodás alapján került volna sor, az indítványozók ilyen megállapodás létrejöttét és tartalmát nem igazolták. Ehhez képest az indítványozókat terhelte annak bizonyítása, hogy létezett egy 1963-as jogi határ, amelyet a tulajdonosok csak időlegesen változtattak meg, és amely eltér az elhatárolás idején meglévő térképi határtól.

A Kúria megerősítette azt is, hogy az ügy érdemére kiható lényeges eljárási szabálysértés az ügy elbírálásakor nem történt, az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének maradéktalanul eleget tett, így részletes indokát adta annak is, hogy az indítványozók szakértői vélemény kiegészítésére és a tanú meghallgatására vonatkozó bizonyítási indítványainak miért nem adott helyt. „Mindezekre tekintettel a jogerős ítélet jogszabálysértés nélkül állapította meg a perbeli ingatlanok térképi határvonalát, amely megfelel a több mint 40 éve meglévő természetbeni határnak, az alperesek részéről jogcímnélküli birtoklás a 40 m² térmértékű ingatlanrész tekintetében nem valósul meg.” – összegezte álláspontját a Kúria.

- [8] 1.3. Az indítványozók beadványában foglaltak szerint a Kúria döntése sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, az R) cikk (2) bekezdését és XIII. cikkét, majd az Alkotmánybíróság főtítkárának hiánypótlásra történő felhívását követően a Kúria döntésében az Alaptörvény általuk megsérteni állított rendelkezéseiként annak XXVIII. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését, az 1. cikk (2) bekezdése *b*) pontját, XV. cikk (1) bekezdését, a 25. cikk (2) bekezdés *b*) pontját és a 25. cikk (4) bekezdését jelölték meg. Az Alaptörvény B) cikke (1) bekezdése vélt sérelmének alátámasztásaként az indítványozók két – a jogerővel, ezen belül az alaki és az anyagi jogerő mibenlétével foglalkozó – alkotmánybírói határozatból idéznek a jogbiztonság elvével összefüggésben. Ügyükre vonatkoztatva idézik az egyik alkotmánybírói határozat azon megállapítását is, miszerint „a jogbiztonság elvéből főszabályként az következik, hogy lezárt jogviszonyokat sem jogszabállyal, sem jogszabály hatályon kívül helyezésével – származzék ez akár a jogalkotótól, akár az Alkotmánybíróságtól – nem lehet alkotmányosan megváltoztatni. Kivétel ez alól az elv alól csak akkor engedhető meg, ha azt a jogbiztonsággal konkuráló más alkotmányos elv elkerülhetetlenné teszi, és ezzel nem okoz céljához képest aránytalan sérelmet” [11/1992. (III. 5.) AB határozat]. A határozatokból idézett megállapítások összegzéseként az indítványozók rögzítik, hogy „[a] jogerős határozatok megváltoztathatatlansága és irányadó volta olyan alkotmányos érdeket testesít meg, amely a jogállamiság részét képező jogbiztonság érvényesülésének biztosítója, ennek megfelelően „[a] jogbiztonság elvéből következően – főszabályként – a lezárt jogviszonyokat jogszabállyal nem lehet alkotmányosan megváltoztatni, mert az az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét eredményezi.” Az indítványozók a tulajdonhoz valló joguk sérelmének indokaként előadják, hogy jelen ügyben a tulajdonuk bíróságok általi elvonása történt meg, mivel a 2011-ben hozott közigazgatási határozat – miután ellene a per alperesei jogorvoslati jogukkal nem éltek – első fokon jogerőssé vált. Az R) cikk (2) bekezdésének sérelme állításuk szerint esetükben azáltal valósult meg, hogy az eljáró bíróságok azt „teljes mértékben figyelmen kívül hagyták.”
- [9] Az indítványozók indítvány-kiegészítésükben a jogerős közigazgatási döntés bíróságok részéről való figyelmen kívül hagyását már az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének és a XXIV. cikk (1) bekezdésének a sérelmeként is megjelölik. Ezen állításukat – elsősorban a jogerő jogintézményének céljával, illetve annak „áttörésével” foglalkozó – alkotmánybírói határozatokból vett idézetekkel igyekeznek alátámasztani. Az indítványozók ismételtel kiemelik, hogy a „[p]olgári bíróság által a jogerős határozatot Alperesek sikerrel nem támadhatták meg, mindez kizárólag jogellenesen, Alaptörvénybe ütközően történhetett meg.” E körben megemlítik azt is, hogy „[a]z Alkotmánybíróság a jogerő intézményét elsősorban a jogállamiság követelményével összefüggésben tárgyalta, azonban újabb gyakorlatában kapcsolatba hozta a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal, azon belül a bírósághoz fordulás alapjogával is [30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [81]]”. Nézetük szerint a bíróságok eljárása azért sértette az Alaptörvény 1. cikk (2) bekezdésének *b*) pontját, mert a másodfokon eljáró bíróság jogot alkotva állapította meg, hogy „nem elvárható alperesektől”, hogy a földhivatali eljárást lefolytasák. Ezzel szemben az indítványozók rámutatnak arra, hogy egy eljárás megindításához kapcsolódó elvárhatóságról a jogszabály nem rendelkezik, a bíróság feladata pedig nem a jogalkotás, hanem a jogszabályok helyes alkalmazása. A tulajdonhoz való joguk sérelmét az indítványozók szerint ügyükben az okozza, hogy a jogerős közigazgatási döntés jogcímket „kétségtelenül” megállapította, ugyanakkor a bírói döntések az adott földrészlet tulajdonjogát – ellentételezés nélkül – elvették tőlük. Az indítványozók a törvény előtti egyenlőség elvének ügyükben történt sérelmét abban jelölik meg, hogy – miközben a földhivatali eljárásban az alperesek mulasztották el jogorvoslati igényük érvényesítését – a közhiteles nyilvántartás adatait alátámasztó bizonyítékokat nekik kellett volna szolgáltatni annak alátámasztásaként, hogy a jogerős döntés alapján bejegyzett határvonalak mentén húzódnak meg a jogi határvonalak.
- [10] 2.1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság először az ügyrendjében meghatározottak szerint tanácsban eljárva az alkotmányjogi panasz befogadásáról, azaz arról, hogy az indítvány megfelel-e az alkot-

mányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – tartalmi és formai – követelményeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozók érintettnek tekinthetők és a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítették.

- [11] 2.2. Az Abtv. 27. § a) pontja alapján az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme esetén nyújtható be alkotmányjogi panasz. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványnak az Alaptörvény 1. cikk (2) bekezdés b) pontjának, 25. cikk (2) bekezdés b) pontjának és (4) bekezdésének, továbbá az R) cikk (2) bekezdésének a sérelmére alapított részei fenti feltételnek nem felelnek meg, mert azok nem az indítványozók Alaptörvényben biztosított alapjogait tartalmazzák. Az Alkotmánybíróság továbbá az Alaptörvény hatályba lépése után is fenntartotta korábbi értelmezését, mely szerint a jogbiztonság önmagában nem olyan alapjog, amelyre egyedüli alapként alkotmányjogi panasz alapítható, így a B) cikk (1) bekezdésének vélt sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a hátrányos tartalmú visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]} – lehet alapítani. Az indítványozók beadványában megjelölt sérelem nem tartozik a fentiek szerint megjelölt kivételes esetek körébe, ezért a B) cikk (1) bekezdésének az indítványozók által állított sérelme sem volt a jelen alkotmánybíróági eljárásban érdemben vizsgálható.
- [12] 2.3. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az (1b) bekezdés e) pontja alapján pedig a kérelem akkor határozott, ha megfelelő indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a kifogásolt bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Ehhez képest az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványnak az Alaptörvény XIII. cikke, a XXIV. cikk (1) bekezdése, a XV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító részei, figyelemmel a 2.4. pontban (Indokolás [13]–[15]) írtakra, – alkotmányjogilag értékelhető indokolás, alkotmányjogilag releváns érvelés hiányában – nem felelnek ennek a törvényi kritériumnak, ezért az Alkotmánybíróság ezeket az indítványi elemeket sem vizsgálhatta érdemben.
- [13] 2.4. Az Alkotmánybíróság fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság Abtv.-ben meghatározott egyes tartalmi feltételeinek – a 2.2. és 2.3. pontokban (Indokolás [11]–[12]) kifejtettek miatt – nem felel meg, ezért az érdemben nem vizsgálható. Az Alkotmánybíróság a befogadhatósági akadályok fennállásának megállapításán túl a jelen ügyben is hivatkozik arra, az évtizedek óta folytatott és az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető, következetes gyakorlatára, amely szerint – mivel a testület „az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve”, ezért – eljárása során nem vizsgálhatja felül a támadott bírói döntés jog-, illetve törvényszerűségét. Ezt már csak azért sem teheti meg, mert ez esetben az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdése szerint a bíróságok számára megfogalmazott, a 25. cikk (2) bekezdésében konkretizált igazságszolgáltatási hatáskörben, következőképpen alaptörvény-ellenesen járna el. Ezért „[ö]nmagában a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [14] Az alkotmányjogi panasz benyújtásra okot adó ügyben az eljáró bíróságoknak azt kellett eldönteniük, hogy a perbeli ingatlanok esetében a térképen ábrázolt határvonalhoz képest valójában hol húzódik a tényleges telekhatár, amennyiben a kettő között eltérés mutatkozik, ennek mi az oka. A bíróságok az általuk lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként kialakított egybehangzó álláspontja szerint a két ingatlan közti telekhatár megegyezik a több mint 40 éve – és a bírói döntések meghozatalakor is – meglévő természetbeni határral, ennek megfelelően állapították meg az igazságügyi ingatlanszakértő bíróságok által aggálytalannak tartott szakvéleménye alapján a két ingatlan térképi határvonalát, rögzítve azt is, hogy az aktuális térképi határvonalat felmérési és térképezési hiba terheli. Az alperesek igényérvényesítésével kapcsolatos, a közigazgatási határozatok jogerejének hatásával összefüggő indítványozói kifogások kapcsán a Kúria ítéletében hangsúlyozta, hogy egy ingatlan-nyilvántartási bejegyzés kiigazítására irányuló kérelem előterjesztésének akkor is helye van, ha az ingatlan-nyilvántartás szerkesztése során nem történt felszólalás, „mivel a sérelmes határvonal kiigazítására vonatkozó, a szomszéd által el nem ismert igény a bíróság előtt keresettel érvényesíthető”. A pervesztes indítványozók indítványukban valójában a számukra kedvezőtlen bírói döntések tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját fogalmazták meg akkor, amikor a bíróságok tényállás-megállapítási, bizonyítási, bizonyíték-értékelési és mérlegelési, a bizonyítékokból levont következtésekre vonatkozó és jogalkalmazási tevékenységét kifogásol-

ják. Az Alkotmánybíróság azonban a hatáskörébe tartozó ügyek kapcsán kizárólag alkotmányjogi – nem pedig szakjogi – kérdésekben dönt, azaz a konkrét ügy elbírálása a bíróság feladata. Ezzel áll összhangban az is, hogy az Alkotmánybíróság nem ténybíróság, a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak bizonyos fokú felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során a bíróságok, végső soron a Kúria feladata. A bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, azaz annak, hogy a bíróságok egy-egy tényt miként értékelnek, valamint a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel. A bíróságok ezen értékelő tevékenysége tehát nem lehet alkotmányossági vizsgálat tárgya {lásd pl. 7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33], [38]}.

- [15] Amint arra a 148/D/2011. AB határozat is rámutatott, „[a]z, hogy az indítványozó a konkrét ügyében – a jogorvoslat ellenére – pervesztes lett, azaz a jogerős határozatot hozó bíróság nem osztotta [jogi] álláspontját egy konkrét kérdésben, nem teszi az eljárást tisztességtelenné, emiatt nem válik az eljárás és a döntés önkényessé sem” (ABH 2011, 2347, 2352.). Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a beadvány jelen esetben valójában azt célozza, hogy a Kúria által felülvizsgált és eldöntött tény-és jogkérdéseket mintegy negyedfokú bíróságként vizsgálja felül az Alkotmánybíróság, és a Kúria álláspontjától eltérően értékeli azokat {lásd még: 3172/2015. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [20]; 3063/2018. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [16] 3. Az Alkotmánybíróság fentiek alapján megállapította, hogy a jelen ügyben az alkotmányjogi panasz nem vet fel bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve nem tartalmaz alkotmányjogi szempontból releváns indokolást sem.
- [17] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva az alkotmányjogi panaszt – figyelemmel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjára és 27. § a) pontjára – az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2018. október 30.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2101/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3352/2018. (XI. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.173/2017/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Dr. Bencző Ügyvédi Iroda (4026 Debrecen, Bethlen utca 10–12., A. épület I/11.) által képviselt Péterszegi Sándor (a továbbiakban: indítványozó) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 1.1. Az indítványozó a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.173/2017/6. számú ítélete ellen terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt 2018. április 3-án, a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság útján az Alkotmánybírósághoz. Az alkotmányjogi panasz az Alkotmánybíróságra 2018. április 9-én érkezett be. A panasz a támadott bírói döntéseket az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésével, XIII. cikk (1) bekezdésével és XXIV. cikk (1) bekezdésével tartotta ellentétesnek.
- [3] 2. Az alkotmányjogi panaszból és a mellékletként csatolt dokumentumokból megállapítható, hogy az indítványozó – jogi képviselője által – 2016. június 9-én a korábban hatályos, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 112. § (1) bekezdése alapján újrafelvételi kérelmet terjesztett a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Műszaki Engedélyezési és Fogyasztóvédelmi Főosztály Útügyi Osztálya (a továbbiakban: közlekedési hatóság) elé, a Hajdúbagos külterület 07/2 hrsz.-ú saját használatú út közúttá minősítése tárgyában.
- [4] Ezen újrafelvételi kérelem benyújtását megelőzően Hajdúbagos Község Önkormányzata (a továbbiakban: Önkormányzat) 2016. március 17-én kérelmet nyújtott be a közlekedési hatósághoz a jogvita tárgyát képező út közúttá minősítése tárgyában. A kérelemhez csatolta a hiteles tulajdoni lapot és a térképmásolatot, az útnyilvántartási adatokat és az eljárási díj befizetését igazoló bizonylatot. Az Önkormányzat előadása szerint a jogvita tárgyát képező úton a környező szántóföldek tulajdonosainak gépjárművei, főleg mezőgazdasági munkagépek és kisteherautók közlekednek. A közlekedési hatóság az iratok vizsgálatát követően 2016. március 18-án, HB/04-ÚO/428-12/2016. számú határozatával engedélyezte a közúttá minősítést. (E határozat 2016. május 3-án jogerőre emelkedett.) A csatolt tulajdoni lapból az volt megállapítható, hogy a jogvita tárgyát képező út „kivett, saját használatú út” megnevezéssel szerepelt a nyilvántartásban, a tulajdonosa pedig az Önkormányzat. Egyéb, idegen érdekre utaló bejegyzés a tulajdoni lapon nem szerepelt. A térképmásolaton a jogvita tárgyát képező út útként volt feltüntetve, így a közlekedési hatóság megállapította, hogy az út jogi értelemben létezik.
- [5] E határozatot követően terjesztett elő az indítványozó újrafelvételi eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmet, jogszabálysértésként hivatkozva benne arra, hogy közte és az Önkormányzat között a jogvita tárgyát képező utat érintően birtokvédelem tárgyában peres eljárás van folyamatban, mivel ő ezen út ingatlan-nyilvántartáson kívüli tulajdonosa, és ilyen minőségében az ingatlant birtokolja is; erre a körülményre pedig az Önkormányzat nem volt figyelemmel, amikor az átminősítésre irányuló kérelmét előterjesztette. Az indítványozó szerint a hatóság jogszabályt sértett, amikor azt állapította meg, hogy az átminősítés idegen érdeket nem sért; emellett azt sem vizsgálta, hogy a jogvita tárgyát képező út forgalmi jellege megváltozott-e. A közlekedési hatóság a HB/04-ÚO/428-12/2016. számú, 2016. június 28-án kelt határozatával az indítványozó újrafelvételi eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmét elutasította.

- [6] 3. A közlekedési hatóság határozatával szemben az indítványozó fellebbezést nyújtott be a Nemzeti Közlekedési Hatósághoz (a továbbiakban: NKH). Az NKH a 2016. augusztus 17-én kelt, EH/MD/NS/A/1400/3/2016. iktatószámú határozatával az elsőfokú hatósági határozatot helybenhagyta.
- [7] A fellebbezésben az indítványozó – egyebek mellett – részletesen kifejtette, hogy a jogvita tárgyát képező út tulajdonjoga milyen jogcímen illeti őt, ismételten utalt az ennek kapcsán folyamatban lévő peres eljárásra, valamint arra is, hogy a jogvita tárgyát képező út ténylegesen mezőgazdasági célokat szolgál, annak ilyen célú hasznosítása évtizedek óta állandósult (több mint 25 éve gyümölcsösként funkcionál), ezért az ingatlan-nyilvántartási térképen szereplő nyomvonalon az nem is lelhető fel.
- [8] Az NKH a határozat indokolásában hangsúlyozottan azt vizsgálta, hogy a Ket. 112. § (1) bekezdése alapján az újrafelvételi kérelem benyújtásának feltételei fennálltak-e. Megállapította, hogy az indítványozó az átminősítési eljárásban ügyfélnek minősült, azonban az ingatlan-nyilvántartás alapján nem tulajdonosa a jogvita tárgyát képező útnak, polgári jogi jogvita eldöntése – jelen esetben a tulajdonjog megállapítása – pedig nem tartozik a közlekedési hatóság hatáskörébe. Az NKH azt is megállapította, hogy az út egy szakasza nem járható, azt beszántották; ugyanakkor az egész út egy helyrajzszám alatt van nyilvántartva, és nem szűnt meg, mert az utak építésének, forgalomba helyezésének és megszüntetésének engedélyezéséről szóló 93/2012. (V. 10.) Korm. rendelet 27. §-a szerinti megszüntetési eljárást rá nézve nem folytatták le. A „kivett, saját használatú út” kategória kapcsán az NKH rámutatott, hogy az a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény hatályba lépésével megszűnt, azóta a jogvita tárgyát képező utat közforgalom elől el nem zárt magánútnak kellett tekinteni. Az út igénybevehetősége szempontjából nincs különbség a közforgalom elől el nem zárt magánút és a közút között, emiatt a jogvita tárgyát képező úton az átminősítés a „közlekedők szempontjából” semmilyen változást nem eredményezett a korábbi állapothoz képest. Nem változott így az átminősítés következtében az indítványozó közlekedési lehetősége sem, tehát az átminősítési kérelem esetleges elutasítása sem eredményezhetett volna számára kedvezőbb döntést. Emiatt az újrafelvételi kérelmet el kellett utasítani.
- [9] 4. Az NKH határozatának bírósági felülvizsgálata iránt az indítványozó pert indított, keresetét azonban a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2016. december 13-án kelt, 11.K.27.555/2016/10. számú ítéletével elutasította.
- [10] Az ítélet indokolásában a tényállás megállapítása körében megemlítette a közigazgatási bíróság, hogy az indítványozó és az Önkormányzat között birtokvédelem, valamint tulajdonjog megállapítása tárgyában peres eljárások vannak folyamatban. Kitért arra is, hogy az indítványozó hivatkozása szerint a jogvita tárgyát képező út évtizedek óta mezőgazdasági művelés alatt áll, azon semmilyen közlekedés, forgalom nem zajlik. Az indítványozó – egyebek mellett – amiatt tartotta jogszabálysértőnek a közlekedési hatóság határozatát, mert tévesen állapította meg, hogy az átminősítés idegen érdeket nem sért. Keresetében azt is aggályosnak tartotta, hogy az Önkormányzat rosszhiszeműen eljárva megtévesztette a közlekedési hatóságot az átminősítési kérelem benyújtásakor, mert eközben tudomással bírt a jogvita tárgyát képező út tulajdonjogával kapcsolatos jogvitáról, és az út tényleges természetbeni állapotáról. Kifogásolta, hogy a közúttá minősítés folytán a jogvita tárgyát képező út forgalomképtelenné válhat, így az átminősítés célja nyilvánvalóan az elbirtoklás és az ingatlan megosztásának megakadályozása volt. A közigazgatási bíróság utalt ugyanakkor arra is, hogy a tulajdoni lap alapján a jogvita tárgyát képező út „kivett, saját használatú útként” az Önkormányzat tulajdonában áll, a térképmásolaton útként van feltüntetve, ezért jogi értelemben létezik. Az indokolás – a közlekedési hatóság határozatával egyezően – azt is kiemelte, hogy „[a]z I. fokú határozatban rögzítettek szerint a Ket. 32. § (1) bekezdése alapján törvény lehetővé teheti az eljárás felfüggesztését, ha az ügy érdemi eldöntése olyan kérdés előzetes elbírálásától függ, amelyben eljárás más szerv hatáskörébe tartozik, vagy ugyanannak a hatóságnak az adott ügygel összefüggő más hatósági döntése nélkül megalapozottan nem dönthető el. A közlekedési hatóság ügyi hatósági ügyeinek felfüggesztését ugyanakkor törvény nem teszi lehetővé, így a hatóságnak az újrafelvételi eljárás tárgyában döntést kellett hoznia. Amennyiben a folyamatban lévő bírósági eljárás jogerősen befejeződik és a döntés érinti a meglévő tulajdonjogot, az új tulajdonosnak lehetősége nyílik újabb kérelmet előterjeszteni.”
- [11] A közigazgatási bíróság a keresetet nem találta megalapozottnak, és arra hivatkozott, hogy bár az indítványozó valóban mezőgazdasági célra hasznosította – engedély nélkül – a kérdéses út egy szakaszát, új tényként pedig arra hivatkozott, hogy csak a közúttá minősítésről szóló határozatból értesült a forgalmi viszonyok megváltozásáról, de az ilyen jellegű mezőgazdasági célú hasznosítás nem eredményezhet jogszerű állapotot, az út területének más célú hasznosítása pedig az indítványozó előtt az átminősítést megelőzően is ismert volt. Hangsúlyozta a közigazgatási bíróság azt is, hogy a vizsgált határozat jogszerűségét nem érinti, hogy a jogvita tárgyát

képező út az átminősítést követően forgalomképes-e vagy sem, mert nem abban kellett állást foglalnia, hogy mi tartozik az Önkormányzat forgalomképtelen vagyona körébe, hanem az újrafelvételi kérelemről kellett döntenie.

- [12] 5. Az ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a 2017. november 28-án kelt – az alkotmányjogi panasszal támadott –, Kfv.III.37.173/2017/6. számú ítéletével a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét helybenhagyta. A Kúria a döntésben jogszerűnek mondta ki az újrafelvételi kérelem elutasítását, rámutatva, hogy az indítványozó által hivatkozott új tény – miszerint korábban nem volt forgalom a kérdéses úton, így annak megváltozása is értelmezhetetlen – valójában az indítványozó jogellenes használatát jelenti. A jogvita tárgyát képező út ugyanis a hatósági nyilvántartásban útként szerepel, megszüntetéséről nem rendelkeztek, az jogi értelemben létezik, így az azt rendeltetészerűen használni kívánók közlekedési lehetőségét az indítványozó más irányú tevékenysége nem zárhatja ki. A Kúria megerősítette a közigazgatási bíróság azon érvelését is, hogy az átminősítés a kívülálló, harmadik személyek közlekedési feltételeiben változást nem idézett elő, az út továbbra is meg van nyitva a közforgalom előtt. Az indítványozó és az Önkormányzat közötti, az út tulajdonjogát érintő per kapcsán a Kúria kimondta: „[A]z alperesi hatóság határozata nem alapít tulajdonjogot, továbbá nem szünteti meg a[z indítványozó] tulajdoni igényét sem az ingatlanon, és tulajdonjogi tárgyú jogvita eldöntésére sem hat ki. A hatósági döntés pusztán a hatósági nyilvántartásban módosítja az ingatlan jogi minősítését, ugyanakkor a polgári per bírósága a perbe a dolog feletti tényleges hatalom fennállását vizsgálja, a hatósági nyilvántartás adatai a jogvitát önmagukban nem döntenek el.”
- [13] 6. Az indítványozó az alkotmányjogi panasza mellékleteként megküldött egy a Berettyóújfalui Járásbíróság által 2017. május 25-én meghozott, 7.P.20.084/2017/18. számú elsőfokú ítéletet is, amelynek rendelkező része értelmében az indítványozó a Hajdúbagos külterület 07/2 hrsz.-ú ingatlan (a fent említett, jogvita tárgyát képező út) 519/6502-ed tulajdoni illetőségét adásvétel címen megszerezte, miután azt jogelődei elbirtokolták, illetve megörökölték. A járásbíróság mindezek ingatlan-nyilvántartási bejegyzését, és párhuzamosan – az említett tulajdoni illetőség vonatkozásában – az Önkormányzat tulajdonjogának a törlését is elrendelte.
- [14] 7. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.173/2017/6. számú ítélete ellen terjesztette elő, mivel azt ellentétesnek tartotta az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésével, XIII. cikk (1) bekezdésével és XXIV. cikk (1) bekezdésével.
- [15] Az alkotmányjogi panasz részletesen tartalmazza a történeti tényállást és a pertörténetet, kitérve a folyamatban lévő birtokvédelmi perre, a tulajdonjog megállapítása iránti eljárásra, a jogvita tárgyát képező út természetbeni és jogi státusza közötti különbségre, valamint az Önkormányzat kérelmére lefolytatott átminősítési eljárás részleteire.
- [16] 7.1. A tulajdonhoz való joga sérelme körében az alkotmányjogi panasz abból indul ki, hogy a támadott kúriai döntés eredményeként kell a perbeli utat a közforgalom számára ténylegesen megnyitni, ez pedig az indítványozó „tulajdoni várományában”, ezen belül a birtoklás és a használat részjogosítványaiában a közérdekkel nem indokolható és az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének meg nem felelő korlátozáshoz vezet. A közöttük nyilvánítást szükségtelennek is tartja, mert a szóban forgó ingatlan nem része sem a helyi, sem az országos közúthálózatnak, évtizedek óta mezőgazdasági hasznosítás alatt áll. Az, hogy az indítványozó a továbbiakban azt mezőgazdasági termelés céljára nem használhatja, rá nézve aránytalan terhet jelent, ez pedig – az indítvány érvelése szerint – alaptörvény-ellenes. Az indítványozó sérelmezte, és az Alaptörvény 28. cikkében foglalt értelmezési szabállyal ellentétesnek tartotta azt is, hogy a Kúria interpretációjában a korábbi „kivett, saját használatú út” kategória jelenleg a közforgalom elől el nem zárt magánút kategóriájával lenne megfeleltethető, ugyanis a közforgalom előli elzártsága vagy megnyitásra utaló bejegyzés az ingatlan-nyilvántartásban nincs feltüntetve.
- [17] 7.2. Az Alaptörvény XXIV. cikkében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jog kapcsán az indítványozó a tisztességes és célszerű eljárás és a rendeltetészerű joggyakorlás követelményét, valamint a joggal való visszaélés tilalmát hívta fel, amelyeket az ügyben eljáró közlekedési hatóságra is irányadónak tart. E követelmények álláspontja szerint sérültek, mert a közlekedési hatóság valótlan tényekből indult ki az átminősítési eljárás során,

amikor azt állította, hogy nincs ellenérdekű fél. A közigazgatási döntés alapját képező ténymegállapítások tévességét az alkotmányjogi panasz szerint jól mutatja a szabályozási terv, a forgalmi viszonyok és a tényleges helyzet közötti különbség.

- [18] Mindezek alapján kérte az indítványozó a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.173/2017/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [19] 8. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése előírja, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt dönteni kell annak befogadásáról. Az alkotmányjogi panasz befogadásáról az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján – figyelemmel az Abtv. 47. § (1) bekezdésére, 50. § (1) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1) és (2) bekezdéseire – tanácsban eljárva dönt. A panaszt akkor lehet befogadni, ha az megfelel a törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek, különösen az Abtv. 26–27. és 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezekon kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak.
- [20] Jelen esetben a panasz nem felel meg ezeknek a követelményeknek, az alábbiak miatt.
- [21] 9. Az Alkotmánybíróság az indítványozónak a tulajdonhoz való jog sérelme tárgyában előadott érvelésével összefüggésben rámutat, hogy – amint erre az alkotmányjogi panaszban az indítványozó maga is kitért – a jogvita tárgyát képező út tulajdonjogát egy másik eljárásban, a Berettyóújfalui Járásbíróságon tulajdonjog megállapítása és más iránt indult perben vizsgálja a bíróság. Ez a per az indítványozó tájékoztatása szerint az indítvány benyújtásakor jogerősen még nem zárult le, de abban 2017. május 25-én, 7.P.20.084/2017/18. számon már elsőfokú ítéletet született. Sem a közlekedési hatóság határozata, sem pedig az újrafelvételi eljárás – amelyet a fellebbezést, majd a bírósági felülvizsgálatot és az ott hozott ítélettel szemben előterjesztett felülvizsgálati kérelmet követően a Kúria alkotmányjogi panaszban támadott ítélete zárt le – az indítványozó tulajdonhoz való jogáról hangsúlyozottan nem döntött, és a jogvita tárgyát képező út felett fennálló vagy fenn nem álló tulajdonjogára közvetetten sem hatott ki. Ha a tulajdonjog megállapítása iránti per a jogvita tárgyát képező út vonatkozásában jogerősen befejeződik, akkor annak eredményét az ingatlan-nyilvántartásban – mind a jogerős ítéletben majdan megállapítandó tulajdonosi struktúra, mind pedig az ingatlan jogi jellege, művelési ága tekintetében – megfelelően át kell vezetni. Az Alkotmánybíróság megjegyzi továbbá, hogy az indítványozó a tulajdonjog megállapítása iránti per lezárultát követően sincs elzárva attól, hogy – a jogorvoslati lehetőségek kimerítését követően, határidőben, az Abtv. szabályainak megfelelően – a bírósági eljárást befejező döntéssel szemben alkotmányjogi panasszal éljen.
- [22] Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy a Kúria Kfv.III.37.173/2017/6. számú ítélete és az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése között nincs alkotmányjogi összefüggés, ezért ezen alapjoggal összefüggő sérelme az indítványozónak a Kúria támadott döntése miatt elvileg sem keletkezhetett. Az alkotmányjogi panasz ezen része nem felel meg az Abtv. 27. §-ában előírt feltételnek, ezért érdemben nem vizsgálható.
- [23] 10. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelme kapcsán az indítványozó a közlekedési hatóságnak még az újrafelvételi eljárás előtt meghozott és jogerőre emelkedett, a közúttá minősítésről rendelkező határozatát kritizálta, amiért az – álláspontja szerint – valótlan tényeken alapult, és tévesen állította azt, hogy az eljárásban nem volt ellenérdekű fél.
- [24] E kifogásokat illetően az állapítható meg, hogy azok nem a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott – és az újrafelvételi kérelem elutasításának jogszerűségét vizsgáló – Kfv.III.37.173/2017/6. számú ítéletére irányulnak, hanem az azt megelőzően, másik eljárásban hozott és jogerőre emelkedett közlekedési hatósági határozatra. Másrészt az indítványozó által felvetett kifogások tartalmukat tekintve a tényállás téves megállapítását és az abból levont következtetések helytelenségét sérelmezik. Az Alkotmánybíróság ezért a jelen ügyben is emlékeztet arra, hogy az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében, az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként, az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja szerint a bírói döntéseket is csak az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, hatásköre a bírói döntésben foglalt jogértelmezés alaptörvény-ellenességének, alapjogokkal való összhangjának vizsgálatára korlátozódik {például 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[a]z eljárás lefolytatása, a tényállás megállapítása és értékelése, az alkalmazandó jog meghatározása és annak az értelmezése kizárólag a rendes bíróság feladata” {3037/2014. (III. 13.) AB határozat, Indokolás [29]}.

- [25] A fent kifejtettek alapján az indítványozó alkotmányjogi panaszának az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése sérelmét felvető része nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadási kritériumnak, amely szerint: „[A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.”
- [26] 11. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt, figyelemmel az Abtv. 27. §-ában és 29. §-ában foglaltakra, az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2018. október 30.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/647/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3353/2018. (XI. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Győri Ítéltábla Gf.I.20.266/2017/10/I. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője útján (dr. Varga István ügyvéd, KNP LAW, Nagy Koppány Varga and Partners Ügyvédi Társulás, MAHART HÁZ, VI. emelet, 1051 Budapest, Vigadó utca 2.) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Győri Ítéltábla Gf.I.20.266/2017/10/I. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az indítványozó perújítási kérelmet nyújtott be a Veszprémi Törvényszékhez a Győri Ítéltábla korábbi, közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított per tárgyában meghozott ítéletével szemben. A Veszprémi Törvényszék a perújítással érintett jogerős ítéletet hatályában fenntartotta, az indítványozó és az alperes fellebbezése folytán eljáró Győri Ítéltábla Gf.I.20.266/2017/10/I. számú végzésével – a Veszprémi Törvényszék ítéletének hatályon kívül helyezésével egyidejűleg – a perújítási kérelmet mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant elutasította.
- [3] 3. Az indítványozó ezt követően – a Veszprémi Törvényszék útján – nyújtotta be alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát a kifogásolt ítéltáblai döntés az alábbiak miatt sérti: „a Győri Ítéltábla a végzését mindenféle indokolás nélkül hozta meg, teljes mértékben figyelmen kívül hagyva ezzel a tisztességes eljárás részét képező indokolási kötelezettséget; [...] ez az önmagában is alaptörvény-sértő ítélet megsértette az Indítványozó törvényes bíróhoz való jogát, mert kellő indokolás nélkül utasította el a perújítási kérelemben foglalt és az EUMSZ 267. cikkén alapuló előzetes döntéshozatal kezdeményezésére irányuló kérelmet; valamint [...] a Győri Ítéltábla a végzésében még az elutasítás jogalapját sem jelölte meg, ami az indokolási kötelezettség kirívó megsértésén (túl) önkényes jogalkalmazásnak is minősül”. Ez utóbbi körében az indítványozó azt kifogásolta, hogy nem derül ki a végzésből sem az, hogy a perújítási kérelem érdemi tárgyalásra alkalmatlansága a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) melyik rendelkezésén alapul és az sem, hogy a bíróság milyen jogalapon döntött a perköltség tekintetében. „A teljes végzésben egyetlen egy jogszabályi hivatkozás nem fordul elő”.
- [4] 3.1. Az indítványozó indítványához I/2. számon a Győri Ítéltábla 2018. január 18-án kelt Gf.I.20.266/2017/10/I. számú végzésének olyan másolatát csatolta, amely mindössze fél oldalas, szerepel rajta az eljáró tanács tagjainak a neve, azonban indokolást egyáltalán nem tartalmaz. Az Alkotmánybíróság részére a Veszprémi Törvényszék az alkotmányjogi panasszal együtt megküldte az első- és másodfokú ügydöntő döntéseket, illetve az ítéltáblai végzés elektronikus úton való kézbesítésének az igazolására a letöltési igazolásokat. A Törvényszék által az Alkotmánybíróságnak megküldött, Gf.I.20.266/2017/10/I. számú, 2018. január 18-án kelt ítéltáblai végzés tizenkilenc oldalas, és az indítványozó által hiányolt indokolásokat tartalmazza.
- [5] A fentiek tükrében az Alkotmánybíróság számára kétségesse vált, hogy az indítványozónak rendelkezésére áll-e a Győri Ítéltábla tizenkilenc oldalas végzése, ezért végzésben megkereste a Veszprémi Törvényszéket, abban a kérdésben kérve a nyilatkozatát, hogy az indítványozó az indokolást is tartalmazó végzést megkapta-e és mikor kapta meg.

- [6] 3.2. A Veszprémi Törvényszék 2018. június 25-én kelt válaszelevelében arról tájékoztatta az Alkotmánybíróságot, hogy az Alkotmánybíróság megkeresésére „ellenőrizte, hogy a felek képviselői részére elküldött fájl mit tartalmaz, és ennek alapján megállapította, hogy adminisztrációs hiba történt a BIIR rendszerbe ugyanis a Győri Ítéltábla végzése sorszámának megfelelő helyre nem az indokolással ellátott végzést töltötték fel, hanem az ugyanazon sorszámú azon végzést, amelyet a másodfokú bíróság a határozat kihirdetése előtt írásba foglalt, s így az csak a határozat rendelkező részét és a tanács tagjainak a megnevezését tartalmazta a [...]Pp. 218. § (2) bekezdésének megfelelően. A felek jogi képviselői részére a Veszprémi Törvényszék a Győri Ítéltábla indokolást is tartalmazó másodfokú határozatát nem kézbesítette, amely helyett a felperes által az Alkotmánybíróságnak is megküldött, a határozatnak csupán a rendelkező részét tartalmazó végzés megküldésére került sor. A felek képviselői a nyilvánvalónak tűnő adminisztrációs hibát nem jelezték, ezért a bíróság a most felismert hiányt pótolva egyidejűleg intézkedik az indokolást is tartalmazó végzésnek a felek képviselői részére történő kézbesítése felől”.
- [7] 3.3. Az Alkotmánybíróság a fenti tények ismeretében hiánypótlásra szólította fel az indítványozót; a körülményekre tekintettel erre negyvenöt napos határidőt biztosított számára. Az Alkotmánybíróság végzésében felhívta az indítványozó figyelmét arra, hogy az Abtv. 58. § (1) bekezdése, illetve az Ügyrend 33. § (1) bekezdése alapján, ha az indítványát nem egészíti ki vagy elkészen adja be, úgy az Alkotmánybíróság azt hiányos tartalma szerint bírálja el. Az indítványozó az Alkotmánybíróság végzését 2018. július 12-én vette át, a negyvenöt napos határidő 2018. augusztus 27-én járt le. Az indítványozó a hiánypótlási felhívásra 2018. október 4-én nyújtotta be válaszáat az Alkotmánybíróságnak, az általa indítvány-kiegészítésnek nevezett iratában alkotmányjogi panaszát teljes terjedelmében fenntartotta. Álláspontja szerint „a perben egyetlen határozat született, mégpedig az, amit a Győri Ítéltábla a felperesnek megküldött. A jogerő beállta után eljuttatott indokolással kiegészített végzés perjogilag irreleváns, a Győri Ítéltábla indokolással kiegészített végzése perjogilag semmis, és ezért ahhoz jogkövetkezmény nem fűződik, és ezért az Indítványozó alkotmányjogi panaszja továbbra is alapos, és azt teljes terjedelemben el kell bírálni.” Az indítványozó kifejtette továbbá, hogy álláspontja szerint az Alkotmánybíróság hiánypótlásra felszólító végzésében megszabott negyvenöt napos határidő – az Ügyrend 55. § (4) bekezdése alapján – az Alkotmánybíróság ítélezési szünetének időtartamával meghosszabbítandó, így az 2018. október 5-én jár le. Az indítványozó 2018. október 5-én postára adott újabb beadványában – amellyel felvezető szövege alapján szintén az Alkotmánybíróság hiánypótlásra felszólító végzésében foglaltaknak tesz eleget – a korábbi indítvány-kiegészítésében foglaltakon túl az alábbiakat fejtette ki. „Másodlagosan, még akkor is, ha a Győri Ítéltáblának az Alkotmánybíróság útján történő utólagosan megküldött indokolását el is fogadjuk relevánsnak, ez az indokolás súlyosan nem tesz eleget az Indokolási kötelezettségnek, nem veszi figyelembe az uniós jog által támasztott követelményeket, és ennél fogva a tisztességes eljárás elvébe ütközik.”
- [8] 3.4. Az indítványozónak az Alkotmánybíróság hiánypótlási felhívására 2018. október 4-én személyesen benyújtott, illetve október 5-én postára adott indítvány-kiegészítéseivel kapcsolatban az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapítja meg. Az Ügyrend 55. § (4) bekezdése egyértelműen csak azon határidőkre vonatkozik, amelyeket maga az Ügyrend határoz meg: „[a]z ítélezési szünet időtartama a jelen ügyrendben meghatározott határidőbe nem számít be.” Az Abtv. 58. § (1) bekezdése jogosítja fel az előadó alkotmánybíró arra, hogy határidő tűzésével hiánypótlásra szólítsa fel az indítványozót: „[h]a az előadó alkotmánybíró az indítvány érdemi vizsgálata során azt állapítja meg, hogy az indítvány kiegészítésre szorul, határidő tűzésével hiánypótlásra hívhatja fel az indítványozót.” Az Abtv. 58. § (1) bekezdése – szemben az 55. § (3) bekezdésével, amely a főtítkári hiánypótlás esetén harminc napos határidőt szab – nem rendelkezik arról, hogy hány napot kell a hiánypótlásra az eljárás ezen szakaszában biztosítani. Az Ügyrend 33. § (1) bekezdésének a) pontja csupán azt tartalmazza, hogy ezen esetekben rövid határidőt kell tűzni. Ennek értelmében az Abtv. 58. § (1) bekezdése az előadó alkotmánybíró mérlegelésére bízta a határidő hosszának megállapítását. Az ügy körülményeit mérlegelve az Alkotmánybíróság végzésében a hiányok pótlására a jelen ügyben megfelelőnek tartott, 45 napos határidőt szabott az indítványozó részére. A határidőt – az Abtv. 58. § (1) bekezdése alapján – az Alkotmánybíróság végzése és nem az Ügyrend állapította meg, így e határidő vonatkozásában az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatának megfelelően az Ügyrend 55. § (4) bekezdése nem alkalmazható. Ebből következően az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó a hiánypótlásra történő felhívást tartalmazó végzésben foglaltaknak határidőben nem tett eleget, mivel 2018. augusztus 27-ig nem egészítette ki az indítványát.

- [9] Az Abtv. 58. § (1) bekezdésének második mondata szerint „[A] határidő eredménytelen eltelte esetén az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló adatok alapján dönt az ügyben.” Ez az Abtv.-beli szabályozás a határidő eredménytelen elteltéhez azt a jogkövetkezményt fűzi, hogy ezen esetben a rendelkezésre álló adatok, vagyis az eredeti indítványban foglaltak alapján kell az Alkotmánybíróságnak a döntését meghoznia. Az Ügyrend 33. § (1) bekezdésének a) pontja szerint a hiánypótlásra felszólító végzésben fel kell hívni az indítványozó figyelmét arra, hogy „ha az indítványt újból hiányosan vagy elkésetten adja be, az Alkotmánybíróság azt visszautasítja, illetőleg hiányos tartalma szerint bírálja el”. A jelen ügyben az Alkotmánybíróság végzése ezen követelménynek eleget tett; felhívta az indítványozó figyelmét arra, hogy „ha az indítványát nem egészíti ki vagy elkésetten adja be, úgy az Alkotmánybíróság azt hiányos tartalma szerint bírálja el, adott esetben akár visszautasítja”.
- [10] Az indítványozó a hiánypótlási felhívásra elkésetten, a határidő lejártát követő 38., illetve 39. napon nyújtotta be indítvány-kiegészítéseit, ezért az azokban foglaltakat – elkésettség okán, az Abtv. 58. § (1) bekezdése alapján – az Alkotmánybíróság döntése meghozatala során nem vehette figyelembe.
- [11] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [12] 4.1. Az Abtv. 29. §-a szerint „az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.” Ez alternatív feltétel, bármelyik megléte indokot ad a befogadásra.
- [13] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben elsőként azt állapította meg, hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdést az indítványozó nem fogalmazott meg. Ezt követően azt vizsgálta, hogy az indítványban felhozott érvek alapján felmerülhet-e a bírói döntés alaptörvény-ellenességének a kételye.
- [14] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes eljáráshoz való jogának (melyen belül a törvényes bíróhoz való jogát nevesíti) sérelmét az indokolás hiányával támasztja alá. Az Alkotmánybíróság már a hiánypótlásra felhívó végzésében is rámutatott arra, hogy az indítványozó ezen érve a kifogásolt végzés esetén nem helytálló, a végzés indokolással ellátott, mely minden, az indítványozó által felvetett kérdésre kitér. Ennek következtében az indokolás hiányára hivatkozás nem vetett fel kételyt a bírói döntés Alaptörvénynek való megfelelésége kérdésében.
- [15] Az Alkotmánybíróság az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló indítványozói kérelemmel kapcsolatban utal arra, hogy a testület már korábban is vizsgálta az eljáró bíróságok előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére vonatkozó jogát, illetve kötelezettségét, és az alábbiakat állapította meg. „Az Európai Unió Bírósága [a továbbiakban: EUB] ugyanakkor a [...] CILFIT-ügyben megállapította azokat az eseteket, melyekben a tagállami bíró nem köteles valamely kérdést az EUB elé terjeszteni, azaz mentesül az előterjesztési kötelezettsége alól. Az EUB e döntésében kimondta ugyanakkor azt is, hogy a peres felek indítványozhatják ugyan a nemzeti bíróságnál a kezdeményezést, azonban a bírót nem köti a felek kérelme, a bírónak diskrecionális joga van annak eldöntésére, hogy megkeresi-e az EUB-t előzetes döntéshozatali kérése: »a [EGKSZ] 177. cikk [jelenleg EUMSZ 267. cikk] nem jelent jogorvoslati lehetőséget a felek számára valamely nemzeti bíróság előtt folyamatban lévő ügyben. Az, hogy az egyik fél állítása szerint a jogvita a közösségi jog értelmezésének kérdését veti fel, önmagában nem elegendő tehát ahhoz, hogy az érintett bíróság köteles legyen a kérdést a 177. cikk értelmében felmerült kérdésnek tekinteni.« Az Alkotmánybíróság[nak... – a régi Pp.] 155/A. §-ával összefüggésben jogalkotói mulasztást megállapító – 26/2015. (VII. 21.) AB határozata, valamint a [r]Pp. 155/A. § – módosított – (2) bekezdése azt a követelményt támasztja az eljáró bírósággal szemben, hogy az előzetes döntéshozatal kezdeményezésének elutasítását legkésőbb az ügydöntő határozatban indokolni köteles” [3082/2016. (IV. 18.) AB végzés, Indokolás [32]–[34]].
- [16] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben megállapította, hogy a Győri Ítéltábla megvizsgálta az indítványozónak azt a kérelmét, hogy előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezzen az EUB előtt, azonban azt nem látta szükségesnek, mivel nézete szerint az indítványozó által is hivatkozott „EUB ítéletek, illetőleg uniós jogi rendelkezéseket tartalmazó szerződések egyértelműen értelmezhetőek voltak, azok alkalmazása nem igényelte az EUB értelmezését”. Az Ítéltábla végzése e körben további, részletes indokolást is tartalmaz. Az Ítéltábla

tehát indokát adta annak, miért nem kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárást; azt, hogy ez az indoklás megfelelő-e, az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatja.

- [17] Mindezekből következően az indítvány alapján nem merül fel sem alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdés, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, így az indítvány befogadásának feltételei nem állnak fenn.
- [18] Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 29. §-ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjaira tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2018. október 30.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/763/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3354/2018. (XI. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 56.Pf.638.522/2017/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Fővárosi Törvényszék 56.Pf.638.522/2017/6. számú ítélete, valamint a Budapest XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 12.P.XIX.21.932/2016/19. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az indítvány benyújtására okot adó ügynek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 2.1. Az indítványozó – a perbeli felperes – a jelen alkotmánybírósági eljárás alapjául szolgáló pert megelőzően, keresetet terjesztett elő a perbeli alperesek ellen kártérítés megfizetése iránt arra hivatkozva, hogy mivel hibás és rossz forgalomszervezés következtében lakókörnyezetében aránytalanul megnövekedett a forgalom, ingatlanának forgalmi értéke csökkent. Vagyoni kárigényként a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 345. §-ára, valamint a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Ktv.) 101. § (2) bekezdésére és a 102. § (1) bekezdésére, valamint a 103. § (1) bekezdésére alapítottan 2 millió forint vagyoni kár megfizetésére kérte kötelezni egyetemlegesen a két alperest (a Fővárosi Önkormányzatot és a Budapest XIX. Kerület Kispest Önkormányzatát). Az első fokon eljárt Pesti Központi Kerületi Bíróság a perben ingatlanforgalmi szakértőt és forgalomtechnikai szakértőt is igénybe vett. Döntésében a szakértői véleményeket értékelte, és a Fővárosi Önkormányzatot, az indítványozó kártérítési keresetének megfelelő összegű kártérítés megfizetésére kötelezte. (A Budapest XIX. Kerület Kispest Önkormányzattal szemben előterjesztett követelést a bíróság elévülés okából elutasította.) A bíróság a Fővárosi Önkormányzat felelősségét a régi Ptk. 100. §-ára valamint 339. §-ára alapította, mulasztás és rossz forgalomszervezés okán. A bíróság 3,4 millió forint értékcsökkenést tartott volna megállapíthatónak, azzal, hogy csak 2 millió forint összegben marasztalhatta el az alperest, mivel nem terjeszkedhetett túl az indítványozó kereseti kérelmén, amely 2 millió forint kártérítésre irányult. Az indítványozó ezt sérelmezte, fellebbezéssel élt, a kereseti követelése összegét felemelte és további 2 millió forint kártérítést igényelt. A másodfokú bíróság az elsőfokú döntést csupán az illeték vonatkozásában változtatta meg, egyebekben helybenhagyta, mivel az indítványozó kereseti követelése összegének felemelése a fellebbezési eljárásban nem lehetséges. A jogerős ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [4] 2.2. Az indítványozó ezt követően – a jelen alkotmánybírósági eljárás alapjául szolgáló új pert indítva – keresetet terjesztett elő ingatlana használati jogának korlátozása miatt 200 000 forint, valamint tulajdonjogának sérelme miatt 1 millió forint kártalanítás megfizetése iránt ugyanazon alperesekkel szemben. Kereseti követelése jogalapjaként a régi Ptk. 100. §-át, 108. § (1) bekezdését és a 103. § (1) bekezdését jelölte meg. Keresetében hivatkozott még a Ktv. 101. § (1)–(2) bekezdéseire, a 102. § (1) bekezdése, valamint a 103. § (1) bekezdése rendelkezéseire és utalt a 3009/2012. (IV. 21.) AB határozatra, melyre hivatkozva állította, hogy tulajdonjogi igénye nem évült el. Hangsúlyozta, hogy nem kártérítés, hanem kártalanítás iránt nyújtotta be keresetét (amely tehát így nem ítélt dologra irányul). A korábbi perben született szakértői vélemények tartalmára hivatkozva (amelyek az indítványozó ingatlanán 5 260 000 forint értékcsökkenést állapítottak meg) kérte azok bíróság általi

figyelembe vételét. Kérte továbbá, hogy az alperesek felelősségét a korábbi döntéstől eltérően, „85-12% arányban” állapítsa meg. Amennyiben a bíróság az előzményi perben felvett bizonyítást nem találta elegendőnek, kérte az indítványozó szakértő kirendelését ingatlana használati korlátozottsága megállapítására. Indokolásként előadta, hogy a környezet hátrányos megváltoztatása az alperesek magatartásával áll összefüggésben, ez az indítványozó tulajdonjoga sérelmét jelenti, amit kompenzálni szükséges.

- [5] Az I. rendű alperes, a Budapest XIX. Kerület Kispest Önkormányzata a kereset elutasítását kérte elévülés címén, minthogy az indítványozó valójában kötelmi igényt kívánt érvényesíteni, követelése pedig ítélt dolognak minősül. Az indítványozó, szerinte nem igazolta kártalanítási igénye jogalapját, feltételeit, és kártalanítási kötelezettséget megalapozó jogszabályhelyet sem jelölt meg. Nem adta indokát annak, hogy okozati összefüggés állna fenn tulajdonjogának korlátozása és az alperesi magatartás között. Az I. rendű alperes szerint az indítványozó által hivatkozott jogszabályhelyek (régii Ptk. és Ktv. §-ai) és tények (szomszédos utcában elhelyezett fekvőrendőr) jogellenes károkozás miatti kártérítésnek lehetnének jogalapjai.
- [6] A II. rendű alperes hivatkozással a régii Ptk. 157. §-ában, valamint az épített környezet alakításáról szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Éptv.) 30. §-ában foglaltakra, elsődlegesen a per megszüntetését kérte, tekintettel arra, hogy az indítványozó igénye más hatósági eljárásban bírálható el, melyre a Fővárosi Kormányhivatalnak lett volna hatásköre. Másodlagosan kérte az indítványozó keresetének jogalap és határozott kereseti kérelem hiánya miatti elutasítását.
- [7] Az elsőfokú bíróság az indítványozó keresetét megalapozatlansága miatt elutasította. Indokolásában kiemelte, hogy a kártalanítási kötelezettség feltételeinek fennálltát az indítványozónak kellett volna bizonyítania, és meg kellett volna jelölnie mindkét alperes tekintetében, hogy a régii Ptk. 108. §-a alapján melyek azok a külön jogszabályok, amelyek folytán kártalanításra kötelesek, és ez mely konkrét magatartásukkal áll összefüggésben. Az indítványozó ilyen jogszabályi helyet nem jelölt meg, sőt maga is úgy nyilatkozott, hogy ilyen külön jogszabály nincsen. A bíróság kiemelte, hogy kártalanítás esetén a károkozó helytállási kötelezettségét (annak mértékét és feltételeit) minden esetben törvénynek kell megállapítania, továbbá, hogy bár a kártalanítási igények az általános szabályok szerint a bírósági útra tartoznak, külön jogszabály bizonyos igényeknél megelőző és kötelező államigazgatási eljárást írhat elő, amikor a közigazgatási határozat meghozatala után nyílik lehetőség bírósághoz fordulni. A régii Ptk. 108. § (1) bekezdése alapján a külön jogszabályban feljogosított szervek közérdekű munkájukhoz közcélokra idegen ingatlanokat használhatnak, a perbeli esetben azonban az indítványozó ingatlanán alperesi használat még időlegesen sem állt fenn. A bíróság hangsúlyozta, hogy a kártalanításra vonatkozó igény vagyoni kompenzáció, amely mint pénzkövetelés szükségképpen elévül. A szakszerűtlen, hibás alperesi tevékenység által okozati összefüggésben felmerült károsodás, kártérítésként már ítélt dolog.
- [8] 2.3. Az indítványozó fellebbezésében vitatta az elsőfokú bíróság jogértelmezését, mert szerinte a per tárgya jogszerűen elvégzett közfeladattal okozott károkozás kompenzációja. Állította, hogy a károkozás oka és mértéke bizonyított. Fenntartotta, hogy tulajdoni sérelme áll fenn, ami nem évül el. Az indítványozó szerint az elsőfokú ítélet sérti a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régii Pp.) 163. §-ában foglalt tényállás felderítési kötelezettséget, valamint régii Pp. 206. §-át, és a 213. § (1) bekezdését, így az iratellenes. Az I. rendű alperes csatlakozott a II. rendű alperes ellenkérelméhez és fenntartotta korábbi nyilatkozatait és érveit. A II. rendű alperes ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, mert szerinte a megállapított tényállás összhangban áll a periratokkal, az okszerű és helyes következtetéseken nyugszik.
- [9] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Rámutatott arra, hogy nem az elsőfokú bíróság, hanem az indítványozó mosta össze a kártérítés és a kártalanítás szabályait, amelyek jogcímük szerint egymást kizárják. A kártérítés fogalmi eleme a jogellenesség, míg a kártalanításnak fogalmi eleme a jogellenesség hiánya. A másodfokú bíróság ítéletének indokolásában hangsúlyozta, hogy az indítványozó tévesen hivatkozott a régii Pp. 213. § (1) bekezdésében foglalt lényeges eljárási szabálysértésre, mert az elsőfokú bíróság a kereseti kérelemről teljes körűen döntött, az indítványok keretei között a szükséges bizonyítást lefolytatta, amely alapján a tényállást a jogvita eldöntéséhez szükséges mértékben feltárta, ennek során eljárási szabályt nem sértett és indokolási kötelezettségének is maradéktalanul eleget tett. A másodfokú bíróság ítéletének indokolása szerint az elsőfokú bíróság jogértelmezése is helytálló.
- [10] 3. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, melyet – miután az Alkotmánybíróság főtitkára hiánypótlásra szólította fel – kiegészített. Az indítványozó az ítéletek alaptörvény-ellenességének meg-

állapítását és megsemmisítését az Alaptörvény II. cikke, V. cikke, XIII. cikk (1) bekezdése, XV. cikke, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései sérelmére hivatkozva kérte.

- [11] Az indítványozó álláspontja szerint a bírói ítéletek azért sértik az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltóságot, mert annak része az egyén szabad rendelkezési joga, amiből az önrendelkezéshez való jog levezethető. Nézete szerint a támadott bírósági ítéletek megsértették a régi Pp. 213. § (1) bekezdését és egyben az indítványozó rendelkezési jogát, mert ahogy panaszában írja, „a rendelkezése az volt, hogy a bíróság állapítson meg a tulajdonjog megsértése miatt kártalanítást.”
- [12] Az indítványozó az Alaptörvény V. cikkére vonatkozóan nem adott elő indokolást, csupán megjelölte azt az Alaptörvény XIII. cikke (1) bekezdésének sérelme kapcsán.
- [13] Állítása szerint tulajdonjogi sérelme azért következett be, mert ahogy azt a megelőző perbeli szakértői állásfoglalások is tükrözik, a rossz és hibás forgalom szervezés következtében ingatlanán értékcsökkenés állt be. Panaszában arra hivatkozott, hogy a tulajdonjog részjogosítványainak korlátozása elkerülhetetlen kényszerítő ok nélkül történt és ezért aránytalan is az elérni kívánt célhoz képest. Panaszában hivatkozott az Alkotmánybíróság korábbi döntéseire, miszerint a közérdek és a tulajdonkorlátozás arányossága vizsgálatánál az Alkotmánybíróság határozza meg azokat az ismérveket, amelyek a beavatkozás arányosságát eldöntik. [64/1993 (XII. 22.) AB határozat] Állította, hogy a támadott ítéletek „megsértették az értékazonosság elveit”. Az indítványozó szerint vizsgálni szükséges, hogy a forgalomterelés közérdeket szolgál-e és arányos-e. Állítása szerint a közérdeklőség „vitatható”, ahogy fogalmazott az „alapeljárásban igényelt további kompenzáció elmaradása sérti a felhívott szükségesség-arányosság alkotmányos alapelvét”.
- [14] Az indítványozó szerint a támadott döntések sértik az Alaptörvény XV. cikke (4)–(5) bekezdései rendelkezéseit, szerinte a jelen esetben az „esélyegyenlőség és a nőket védő külön intézkedésekre vonatkozó” rendelkezéseket kell alkalmazni. A XV. cikk sérelmére vonatkozó kifejezett indokolást nem ad, hanem a bírói döntésekben megjelenő jogszabály értelmezés okán látja azt sérülni, mert szerinte „a perbeli utcával párhuzamos szomszédos utcák lezárásával indokolatlanul diszkriminációs hátrányba hozták a perbeli utcák ingatlanjait”, „indokolatlanul korlátozták az értékcompenzáció mértékét” amikor az indítványozó „nem értékarányosan kapott” kártérítést. Állította továbbá, hogy az eljáró bíróságok tőle „indokolatlan többlettényállást kívántak meg”, amikor a régi Ptk. 108. § (1) bekezdés kapcsán a vonatkozó jogszabály megjelölésére hívták fel.
- [15] Nézete szerint az eljáró bíróságok részére az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében előírt tisztességes és részrehajlás nélküli eljárás azért kérdőjelezhető meg, mert az első fokú bíróság „önkényesen átminősítette keresetét” és a régi Ptk. 339. §-a szerinti jogcímen kártérítésként bírálta el a kérelmet. Állította, hogy ezzel a bírósághoz fordulás joga és a hatékony bírói jogvédelem is sérült, illetve ezáltal a bíróságok nem tettek eleget maradéktalanul indokolási kötelezettségüknek, hiszen az ő beadványában foglalt jogi „hivatkozásokat és észrevételeket nem tárgyalt[ák] érdemben.” Így szerinte a bíróságok megsértették a régi Pp. 213. § (1) bekezdését, mert „nem döntöttek a teljes petítum tekintetében.” Sérelmezte, hogy a bíróságok indokolása, amely a panaszos szerint „a tulajdonjogi sérelem részét képező kompenzáció lehetősége leválasztása a jogviszonyról” és amely igényét „kötelmi igénynek tekintve elévültnek” nyilvánított, „kirívóan alaptörvény ellenes indokolás”.
- [16] Az indítványozó nézete szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogát pedig azért sértették meg a bíróságok, mert nem valósult meg a hatékony jogorvoslat, sérült a régi Pp. 206. § szerinti okszerű mérlegelés elve, a bíróságok nem tettek eleget indokolási kötelezettségüknek, mert csak „felületes és jogi és ténybeli hivatkozásokat érdemben nem tartalmazó indokolást” adtak, amelyben a „kártalanítás kérdésére nem tértek ki”. Panaszában az indítványozó kérte a jogerős ítélet végrehajtásának felfüggesztését.
- [17] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [18] 4.1. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az (1b) bekezdés e) pontja alapján pedig a kérelem akkor határozott, ha indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a kifogásolt bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az indítványnak az Alaptörvény V. cikkének sérelmét állító része nem felel meg ennek a követelménynek.

- [19] 4.2. Az Abtv. 27. § a) pontja alapján csak az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme esetén nyújtható be alkotmányjogi panasz. Az indítványozó indokolással ellátottan, Alaptörvényben biztosított jogát tartalmazó alaptörvényi rendelkezésekre hivatkozott az Alaptörvény II. cikke, XIII. cikk (1) bekezdése, XV. cikke és XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései révén.
- [20] 4.3. Az Alkotmánybíróság az indítvány elbírálásának egészét illetően hivatkozik arra az évek óta folytatott és az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető, következetes gyakorlatára, amely szerint – mivel a testület „az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve” – eljárása során nem vizsgálhatja felül a támadott bírói döntés szakjogi értelemben vett jog-, illetve törvényszerűségét. Ezt már csak azért sem teheti meg, mert ez esetben az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdése szerint a bíróságok számára megfogalmazott, a 25. cikk (2) bekezdésében konkretizált igazságszolgáltatási hatáskörben, következőképpen alaptörvényellenesen járna el. Ezért „[ö]nmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panaszra. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [21] Az ügyben az alapkérdés az volt, hogy az indítványozó az általa benyújtott kártalanításra irányuló keresete alapján kérhetett-e kártalanítást tulajdonjog korlátozása és ingatlan értékcsökkenése címén egy olyan esetben, amikor ugyanazon alperesekkel szemben ugyanabban az ügyben lefolytatott megelőző eljárásban részére már kártérítést ítélték meg.
- [22] Az eljáró bíróságok az alkotmányjogi panaszban támadott ítéleteikben egybehangzóan azt állapították meg, hogy az indítványozó keresetében olyan ügyben kért kártalanítást, amelyben számára már a bíróság megelőző eljárásában kártérítést állapított meg. Ettől függetlenül az indítványozó nem jelölt meg olyan jogszabályhelyeket, olyan okozati összefüggéseket az alperesek tevékenysége és az őt ért kár vonatkozásában, amelyek kártalanítását megalapoznák. Az eljáró bíróságok a vonatkozó jogszabályokat azonosan értelmezték, ítéleteik indokolásában minden lényeges kérdéstről számot adtak.
- [23] Mindezek olyan tény-, illetve jogalkalmazási, törvényességi kérdések, amelyeket az Alkotmánybíróság a korábbiakban kifejtettek szerint nem bírálhat felül. Ebből következően az állított alapjogsérelmekről is ezeknek a tükrében kellett állást foglalnia az eljáró tanácsnak.
- [24] Az Abtv. 29. §-a szerint „az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.” Ez alternatív feltétel, bármelyik megléte indokot ad a befogadásra. Ezért az Alkotmánybíróság az egyes, indokolással ellátott alapjogi sérelmi hivatkozásokat az említett befogadási feltételek fennállása szempontjából megvizsgálta.
- [25] 4.4. Az indítványozó tulajdonjogának sérelmével kapcsolatban hivatkozott az Alaptörvény XIII. cikkének a sérelmére – a tulajdonkorlátozás szükségességét elismerve annak arányosságát vitatva –, valójában azonban az értékaránytalanságot, vagyis azt kifogásolta, hogy lényegesen alacsonyabb kompenzációban részesült a megelőző eljárásban, mint amely az ingatlanán bekövetkezett értékcsökkenésének megfelelne. Annak elbírálása, hogy a kompenzáció értékarányosan történt-e, illetve jogszerű volt-e a marasztalási összeg megállapítása, a perben eljáró bíróságok és nem az Alkotmánybíróság feladata; a korábbiakban kifejtettek alapján ez olyan tény-, illetőleg jogkérdés, amelyet az Alkotmánybíróság nem bírálhat felül. Így a XIII. cikk sérelmére történő hivatkozás nem veti fel bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, illetve nem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [26] 4.5. Az indítványozónak az Alaptörvény II. és XV. cikkének sérelmével kapcsolatos okfejtése alkotmányjogilag egyértelműen értelmezhető érvelést nem tartalmaz, így az sem veti fel a bírói döntés alaptörvény-ellenességének kételyét, illetve nem fogalmaz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [27] 4.6. A tisztességes bírói eljáráshoz fűződő alapjogra az Alkotmánybíróság az eddigiekben követett gyakorlatának megfelelően a bírói eljárásokkal szembeni elvárásként tekint. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében eljárási természetű alapjogot ismer el, amelynek elvi alapját az eljárás egészének minőségében lehet megragadni. Az Alkotmánybíróság által a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában (Indokolás [29]) alkalmazhatónak ítélt 6/1998. (III. 11.) AB határozata értelmében a tisztességes eljáráshoz való jog „olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya

ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes” (ABH 1998, 91, 95.).

- [28] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséhez kapcsolódóan az indítványozó részben azzal érvelt, hogy a bíróságok az ő keresetét és a hivatkozott jogszabályokat helytelenül értelmezték. Tekintettel arra, hogy a 4.3. (Indokolás [20]–[24]) pontban kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság a bíróság jogértelmezését, amely törvényességi szakkérdés, nem bírálhatja felül, így e körben fel sem merülhet az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmének a kételye.
- [29] A XXVIII. cikk (1) bekezdése kapcsán az indítványozó továbbá az indokolás hiányosságát sérelmezte. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint „az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. [...] Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Ugyanebben a döntésében arra is rámutatott a testület, hogy „az indokolt hatósági döntéshez való jog semmiképpen sem jelentheti azt, hogy az ügyben eljáró bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné” (Indokolás [31]). Az eljáró bíróságok részletesen, koherens módon megindokolták döntésüket. Az, hogy ezt az indokolást az indítványozó vitatja, illetve a saját álláspontja szerint annak másra kellett volna kitérnie, ugyancsak nem veti fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmének a kételyét.
- [30] 4.7. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéshez kapcsolódó indítványi elem tekintetében sem talált az Alkotmánybíróság olyan indokot, amely alapján fennállna az alaptörvény-ellenesség kételye és emiatt az indítványt be kellene fogadni. Az indítványozó élhetett és élt is jogorvoslati jogával; az, hogy a másodfokú bíróság nem adott helyt a fellebbezésének, nem veti fel a jogorvoslati jog sérelmét. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése a jogorvoslathoz való jogot biztosítja és nem azt, hogy a jogorvoslati kérelem pozitívan, az indítványozó elképzelése szerint kerül elbírálásra.
- [31] Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 27. § a) pontjára, 29. §-ára, 52. § (1) bekezdésére és (1b) bekezdésének e) pontjára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjaira tekintettel – visszautasította. Az indítvány visszautasítására tekintettel az Alkotmánybíróságnak a jogerős ítélet végrehajtásának a felfüggesztése kérdésében nem kellett döntést hoznia.

Budapest, 2018. október 30.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/660/2018.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtítkára
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Köves Béla ügyvezető
HU ISSN 2062–9273